TÜRK SOLU

28 OCAK 1969
FİATI 125 KURUŞ
YIL: 2 SAYI 63

Doğan Avcıoğlu • Mümtaz Soysal • Fakih Özfakıh
İlhami Soysal • Sami Küçük • Sencer Güneşsoy

Demokratik Devrim Derneği Beş İlde Örgütlendi

Demokratik Devrim Derneği Adana Şubesi devrimci niteliği bulunan bazı sendika ve derneklerle, yurdumuzun içinde bulunduğu bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde, emperyalizme ve bunun tabiî desteği gerici güçlere karşı, asgarî müştereklerde eylem olanaklarını aramak üzere bir toplantı yapmıştır.

Demokratik Devrim Derneği yurt çapında teşkilâtlanmaya devam etmektedir. Şimdiye kadar İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Malatya'da olmak üzere 5 ilde örgütünü kurmuş ve eyleme geçmiştir.

Derneğin Adana Şubesi, Devrimci niteliği bulunan bazı sendika ve derneklere, yurdumuzun içerisinde bulunduğu BAĞIMSIZLIK ve DEMOKRASİ mücadelesinde, emperyalizme ve bunun tabii desteği gerici güçlere karşı, asgarî müştereklerde eylem olanaklarını aramak üzere bir toplantı yapılması için çağrıda bulunmuş, bu çağrıya, Tarsus Fikir Kulübü, Merkezi Adana'da bulunan Devrimci Yapı İşçileri Sendikası, ve Türkiye Öğretmenler Sendikası Adana Şubesi katılmışlardır.

Bu dört dernek ve sendika temsilcileri Demokratik Devrim Derneği lokalinde toplanarak aralarındaki asgarî müşterekleri saptamışlar ve asgarî müştereklerde birlikte eylemde bulunmak üzere dayanışma yapmaya karar vermişlerdir.

Toplantının sonunda son olaylarla ilgili bir bildiri yayınlanmıştır. Demokratik Devrim Derneği Adana Şube Başkanı Şükrü Tekbaş, Tarsus Fikir Kulübü 2. Başkanı Teoman Gözgün, ve Devrimci Yapı İşçileri Sendikası Genel Başkanı Selâhattin Uyar'ın imzalarını taşıyan bildiride şöyle denilmektedir.

«Tarihimizin bu döneminde, tutucu ve gerici davranışlara karşı, aydınlık her türlü sömürüden kurtulmuş, GERÇEKTEN TAM BAĞIMSIZ TÜRKİYE doğrultusunda olmanın devrimci millî bir görev olduğuna inanarak :

Anayasamızın 42. maddesinde :

«Devlet, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadî ve mâli tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler, işsizliği önleyici tedbirleri alır.»

Denmesine karşılık, halktan alınan vergilerle kurulan Sümerbank tesislerinin lokavt kararı alarak kapılarını kapatma yoluna gitmesine;

Özerk Üniversitelerimizin ve yurtlarının saldırıya uğratılmasına;

Emperyalist güçlerin, devrimci gençliğimizin gerçek milliyetçilik yönünde en hassas olduğu bir dönemde, millî duygularımızı hiçe saymasına, son olarak CIA ajanı Commer'i saygısızlığına âlet etmesine ve tüm işbirlikçilerine;

Singer olaylarında görüldüğü biçimde, Anayasaya aykırı olarak işverenin, işçinin örgütlenmesine engel olması sonucu meydana gelen olaylarda kaba kuvvet kullanılmasına;

Anayasamızın getirdiği özgürlükleri ve hakları sonuna kadar kullanarak, Anayasadan yana güçlerle birlikte karşı çıktığımızı bildiririz.»

OKURLARA

- PTT ile abone olan okurlarımız posta makbuzlarının arkasına açık adreslerini ve hangi sayıdan itibaren abone olduklarını yazmayı lûtfen unutmasınlar.
- **İkinci yılda eski makbuzlar tamamen hükümsüzdür. Bu makbuzlardan elinde olan varsa, bunları gazete adresine göndermelerini önemle rica ederiz.**
- Yeni yılda aboneler için 3 parçalı, sair gelirler için 2 parçalı makbuzlar kullanılmaktadır.
- **Hazırlanmakta olan Birinci Cilt (ilk 52 sayı) idarehanelerden alanlar için 50.— liradır. Taşradan istenirse posta masrafı aynı şekilde ilâve edilir. Ciltler hazır olduğu zaman hemen ödemeli olarak göndermemizi isteyen okurlarımız şimdiden sıraya girebilirler.**

Bir Mektup

Dergimizin 61. sayısında «Faşist saldırılar karşısında bir oportünizm örneği» başlıklı yazıda komandoların başıyla bir anlaşma yaptığı ihtimalinden bahsedilen Hüseyin Ergün, gazetemize aşağıdaki mektubu göndermiştir. Aynen yayınlamayı devrimci dürüstlüğümüzün gereği saymaktayız.

Türk Solu Dergisi Yazı İşleri Müdürlüğüne;

14 Ocak 1969 gün ve 61 sayılı derginizde «Faşist saldırılar karşısında bir oportünizm örneği» başlıklı yazıda hakkımda söylenenler gerçeklerle bağdaşmamaktadır.

Olay kısaca şudur: Siyasal Bilgiler Fakültesine faşistlerin saldırısı püskürtüldükten sonra ve onların bulunduğu yerin karşısındaki yemekhane kapısından girdim. Tam o sırada yurdun balkonundan arkadaşım Atilla Arsoy'un faşistlerin başkanı Yılmaz Yalçıner'e «Bekle orada, geliyorum» diye bağırdığını duydum. Arkasından Atilla yurdun kapısından çıktı ve Yılmaz Yalçıner'e doğru yürüdü. Bir olay çıkabileceğini düşünerek Atilla'nın peşinden seyirttim. Niyetim bir kapışma olur ve Atilla'ya saldırırlarsa onu yalnız bırakmamaktı. Atilla ile Yalçıner arasında geçen konuşmayı duymadım, duymama da imkân yoktu. Konuşma bitince faşistlerin şefi, yurda hitaben, «Bizim sizinle dâvamız yoktur. Biz faşizme ve komünizme karşıyız» dedi ve devam ederken yurttan bağırılması üzerine konuşmasını kesti; bundan sonra faşist grup yurdu taş yağmuruna tuttu. Ben Atilla'yı alarak oradan uzaklaştım. Yurda geldim ve emniyet tedbiri alan arkadaşlarımla birlikte yurt kapısında görevli Atilla Arsoy'un başkanlığındaki gruba katıldım.

Olayın derginize yanlış aksettirildiği anlaşılmaktadır. Orada bulunan arkadaşlar da durumun aynen böyle olduğunu görmüşlerdir. Derginizin çıkacak ilk sayısında durumun böylece düzeltilmesini rica ederim.

Hüseyin ERGÜN

başyazı •

bir tarihi kıyaslama ve bir denklem

Amerikancıların uydurması olan «Amerikan vesayetine karşı olma, eşittir Rus peykliğine razı olma denklemini, uyanmakta olan Türkiye kamuoyu artık ciddiye almamaktadır Ve kim Türkiye'nin bilinçli yurtseverlerinin güven ve saygısını yitirmek istemiyorsa, bu denklemden yararlanmaya kalkışmamalıdır.

İlginç haberler zincir halinde birbirini izliyor: Amerikalıların Vietnam'da halkı sindirme (pasifikasyon) çabasında baş rolü oynamış bir CIA görevlisinin elçi sıfatiyle Türkiye'ye gelişi; buna karşı tepkiler; ünlü 6. Filo'nun Türk limanlarını ziyaret sayısı geçen yıl üçten, bu yıl altıya çıkarılışı; Bay Kommer'in otomobilinin Ortadoğu Teknik Üniversitesinde üniversiteliler tarafından yakılışı; çeşitli kuruluşların ODTÜ öğrencileri ile dayanışma halinde olduklarını ifade eden bildiriler yayınlamaları; CHP Genel Başkanı İnönü'nün, partisinin Genel Sekreteri ile birlikte, Amerikan Elçiliğini ziyareti; CKMP emrindeki komandoların saldırıları ve toplum polisinin, saldıranlara değil, saldırıya uğrayan ilerici gençlere karşı harekete geçişi; İnönü'nün Parti Meclisi'ndeki konuşmasında, gençliğin anti-emperyalist hareketi karşısında tutumunu belirtmesi; Bay Kommer'in Birinci Ordu'yu ziyareti, orada subaylara Vietnam savaşı hakkında bilgi vermesi ve kendisine bu vesileyle bir şild sunulması; Tuslog önünde patlatılan esrarlı bomba; kuvvet kumandanlarının, MİT görevlilerinin, bakanlar ve emniyet görevlileri ile birlikte toplanıp gençlik ve işçi sorunlarını görüşmeleri, bazı kararlar almaları...

Bu haberlerin içinde bizi en çok şaşırtan şu Bay Kommer'in Birinci Ordu subaylarına Vietna msavaşı hakkında bir konuşma yapması, bu konuda bilgi vermesi ve bu vesileyle şild alması haberi oldu.

Bu olayı tam olarak değerlendirebilmek için bir kıyaslama yapalım: Vietnam halkı bugün emperyalizme karşı bir millî kurtuluş savaşı vermektedir. Tıpkı 1919-23 yıllarında bizim verdiğimiz gibi bir millî kurtuluş savaşı... Vietnam'da emperyalist saldırıyı yöneten ve askeri gücüyle bu saldırıya katılan Birleşik Amerika'dır. Bizim kurtuluş savaşımızda emperyalist saldırının gerçek yöneticisi İngiltere idi. Vietnam'da da emperyalizmin emrine girmiş vatan hainleri vardır, Kao Ki'ler gibi, Tiyö'ler gibi; biz de de vardı, Vahdettin'ler gibi, Damat Ferit'ler gibi. Bunlara karşı Vietnam'da savaşan Millî Kurtuluş Cephesi'dir, bizde Kuvayı Milliye idi. Vietnam'da bir Ho Şi Minh var, bizde bir Mustafa Kemal vardır. Ve Vietnam'da kurtuluşu uğruna savaşan halkı sindirme yolunda «pasifikasyon» programları uygulayan CIA adında bir Amerikan örgütü faaliyet halindedir; bizde de Anadolu içlerinde millicilere karşı yobaz isyanlarını kışkırtan ve düzenleyen Intelligence Service adında bir İngiliz casusluk örgütü faaliyet halinde idi. Ve Vietnam'da CIA görevlisi bir Bay Kommer'in (öteki adıyla Kasap Robert'in) 1919-23 dönemindeki Türkiye'deki karşılığı Intelligence Service'in başı Rahip Frew'dur. Atatürk'ün nutkunda bu casus papasın marifetlerini uzun uzun anlatır. (Bu kıyaslamada Rahip Frew'a biraz haksızlık ettiğimizin farkındayız.)

İşte Anadolu'da yobaz isyanlarının gerçek düzenleyicisi Papas Frew'nun, milli kurtuluş savaşı vermiş bir ülkenin subaylarına gelip Türkiye'nin milli kurtuluş savaşı hakkında bilgi vermesi ne ise, Vietnam'da pasifikasyon uzmanı CIA görevlisi Bay Kommer'in gelip Türkiye'de Birinci Ordu subaylarına Vietnam halkının millî kurtuluş savaşı hakkında bilgi vermesi odur. Ve hiç şüphe yok ki, Atatürk'ün ordusunun subayları kendilerine iletiği bilgileri gerektiği gibi değerlendireceklerdir.

Yazımızın başında sıraladığımız olaylar arasında bir de kurtuluş savaşımızda küçümsenmiyecek rolü olan İsmet İnönü'nün parti meclisindeki önemli konuşması üzerinde biraz duralım. Yalnız gençlik değil, İnönü'nün gerçek dayanağını teşkil eden geniş aydın çevreleri gibi, şehir ve köy emekçilerinin büyük bir kısmı da, sözü edilen «Ne Amerika'ya, ne Rusya'ya karşı düşmanlık politikası takip etmeme» gibi özünde doğru olan bir dış politika izlemek için herşeyden önce bir ülkenin vesayet ilişkilerinden kendini kurtarmasının şart olduğunu bilmektedirler. Ve bu vesayet ilişkilerini yok sayarak dış politika konusunda ileri sürülen fikirler gerçeklik temeline dayanan fikirler olamaz. Hele doğruluğu şüpheli olan, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'de statükonun devam etmesini, yani Amerika ile aramızdaki vesayet ilişkilerinin sürüp gitmesini hoşgörü ile karşıladıkları iddiası, meseleyi Türkiye'nn gerçek ulusal çıkarları açısından ele almak zorunda olan biz Türklerin de statükocu bir tutum benimsememiz çin bir sebep hiç olamaz.

Ve biz Türkiye'nin iki ittfak arasında tercih (iki kucak arasında tercih demek belki daha doğru olur) durumunda olduğu görüşüne de katılamayız. Kaldı ki ittifak vardır, ittifakçılık vardır! Eşit şartlar altında ilişkiler ilkesini zedelemiyen ittifaklar olduğu gibi, bir devletin ötekini vesayeti altına alması durumunu perçinleyen ittifaklar da vardır. Ve bizim Amerika ile olan ittifakımız bu ikinci cinstendir.

İnönü'nün «bağımsızlık» ve «anti-emperyalizm» şiarlarına sahip çıkan ilerici güçler için kullandığı «başka maksatlara âlet olma ihtimali» sözleri, bugüne dek en çok kendisini hedef alan Amerikancı anti-komünizm silâhşörleri, hedeflerini biraz daha sola kaydırmak şartıyla, önlerinde yeşil ışık yakıldığı şeklinde yorumlayacaklardır. Ama şu nokta iyice anlaşılmalıdır: Amerikancıların uydurması olan «Amerikan vesayetine karşı olma eşttir Rus peykliğine razı olmak» denklemini, uyanmakta olan Türkiye kamuoyu artık ciddiye almamaktadır. Ve kim Türkiye'nin bilinçli yurtseverlerinin güven ve saygısını yitirmek istemiyorsa, bu denklemden yararlanmaya kalkışmamalıdır.

olaylar ●

Erzurum ve Sivas bölgelerinin aramaya açılması, millî petrol şirketimizin değil, yabancı şirketlerin işine yaramaktadır. Yani petrol kaynaklarımızın henüz el değmemiş bir bölümü de satılığa çıkarılmaktadır.

Petrollerimiz gene Peşkeş çekilecek

Epeydir sözü edilmeyen petrollerimiz, iktidarca satışa çıkarılmış bulunmaktadır. Pek masum(!) bir gerekçenin ardına saklanarak yapılan satış işlemi, şimdiye dek yabancı şirketlerin eline teslim etmediğimiz kaynaklarımızı da kapsamaktadır.

İktidara yakın bir gazetenin verdiği habere göre, hükümet, şimdiye kadar özel şirketleri naramasına kapalı tutulan Sivas ve Erzurum bölgelerini de aramaya açmıştır. Niyeti, yurdumuzun bütün petrol ihtiyacının yurt topraklarından karşılanmasını sağlamak, böylece büyük döviz tasarrufuna(!) gitmektir.

Gene aynı gazetenin bildirdiğine göre, hükümetimiz bu iki petrol bölgesini dörde bölmüş, böylece millî petrol şirketimizin Türkiyenin petrol kaynaklarından daha fazla yararlanmasını sağlamıştır. Zira 1954 yılında Amerikalı Max Ball tarafından hazırlanan petrol kanunu, millî de olsa, her petrol şirketine, bir petrol arama bölgesinden, genişliği azamî 50.000 hektar olan 8 arama sahası ruhsatı alabilme hakkı tanımaktadır. Durum böyle olunca bir tane olan millî petrol şirketi, bir arama bölgesinden ancak 8 arama ruhsatı alabilmekte, geri kalan yanını ise yabancı şirketler paylaşmaktadır. Bir petrol arama bölgesinin azami 3 milyon hektar olması gerektiği bilindiğine göre, bir bölgede alınabilecek 60 ruhsatın ancak 8 ini millî şirketin alabildiği ortaya çıkar ki, bu, oran olarak % 13 demektir.

İşte, hükümetimiz petrol arama bölgelerini dörde bölerek millî şirketimizin bir bölgeden 8 yerine 16 ruhsat almasını sağlamıştır.

Fakat hükümetimizin bu iyi niyetli kararının başka yanları da vardır ki, onlardan söz etmeden geçemiyeceğiz.

Bir defa, Erzurum ve Sivas bölgelerinin petrol aranmasına açılması demek, yalnızca özel şirketlerin petrol aramasına açılması demektir. Zira bu bölgelerde devlet kuruluşları, örneğin MTA, bulunduğu takdirde işletmesini TPAO ya bırakmak üzere, TPAO'nun elemanlarıyla zaten petrol aramaktaydı. Yani bu bölgeler devlete kapalı değil, özel şirketlere, bu arada asıl yabancı şirketlere kapalıydı. Bundan dolayı, bölgelerin aramaya açılması millî petrol şirketimizin değil, yabancı şirketlerin işine yaramaktadır. Yani petrol kaynaklarımızın henüz el değmemiş bir bölümü de satılığa çıkarılmaktadır.

Konunun diğer önemli yanı ise, ruhsat sayısında yapılan aldatmacadır. Gerçi son karar gereğince TPAO, her iki bölgeden 8 er yerine 16 şar ruhsat alma hakkına sahip olmuştur ama, aynı hak yabancı şirketlere de tanınmıştır. Kaldı ki yabancı şirketler derhal paravan şirketler kurarak 16 yı 32, 32 yi 64 yapma imkânına sahiptirler. Fakat aynı imkân millî petrol şirketimize tanınmamıştır. Devletin ikinci bir şirket kurması kanunlarla önlenmiştir. Gerçi bu konuda kanunda sarahat olduğu söylenemez ama, daha önce bu yolda yapılan bir girişim, kanun maddeleri yorumlanarak reddedilmiştir.

Durum böyle olunca yeni kararnamenin TPAO'nun mu, yoksa Mobil, Shell, B.P.'nin mi işine yarayacağını varın siz düşünün.

NATO batağına daha da itildik

Son yıllarda kapitalist ülkelerde, sosyalist güçler dışındaki çevrelerde dahi NATO, gerekliliği kabul edilmiyen, itibarı sarsılan bir örgüt haline gelmişti. Birçok somut olaylarda denenmişti ki NATO millî çıkarlara hizmet etmiyordu, aksine büyük patron Amerika Birleşik Devletlerinin dünya jandarmalığı politikasının âleti olarak millî bağımsızlıkları ortadan kaldıran bir örgüttü. Amerikan çıkarları yararına halk hareketlerini, millî kurtuluş hareketlerini ve sosyalist ülkeleri hedef alıyordu. Üstelik NATO, Avrupada ve Ortadoğuda Amerikan emperyalizminin çirkin yüzünü kısmen peçeliyen bir araç olarak da işe yarıyordu.

İşbirlikçi iktidarlar, kendi ekonomik çıkarları uğruna emperyalizme âlet olmayı kabul ediyorlardı. AP iktidarı da hiçbir zaman NATO'dan çıkmayı düşünmemişti. Fakat Türkiye'de ilerici güçlerin NATO karşısındaki çabalarına rağmen, ana muhalefet partisi olarak CHP nin «NATO içinde tarafsızlık »gibi gerçekten birşey ifade etmiyen kararsız tutumu iktidarın işini kolaylaştırdı. NATO patronlarının «yardım» a zam teklifleri de kaçırılmamalıydı.

Çekoslavakya olayları sırasında ve ondan sonra, emperyalizmin NATO'yu yaşatmak ve güçlendirmek için sosyalist ülkelere karşı giriştikleri ve şimdi çoğunun yalan olduğunu gördüğümüz intikamcı yoğun politik ortamda, geçen kasım ayında yapılan toplantıda, bloklar arasındaki gerginliği arttıracak kararlara varılmıştı. Geçen hafta Genel Kurmay Başkanı Tural'ın ve Dışişleri Bakanı Topaloğlunun Brüksel'de katıldığı askerî ve siyasî kademedeki NATO toplantılarında, Kasım ayı kararları beş yıllık bir programa bağlanıverdi. Böylece Türkiye, kasım ayında olduğu gibi bir defa daha itibarını yitirmiş bulunan NATO ittifakının gerekliliğine imza atmış bulunuyordu. Yani 1970 yılında NATO'yu terketme olanağını kesinlikle bir yana atmış ve NATO batağına daha da itilmiş bulunuyoruz.

Şöyle ki : alınan kararlara göre Türkiye NATO içinde daha faal olarak görev almayı kabul edecek ve kurulmasına karar verilen Akdeniz NATO donanmasında görev alacaktır. (Bu hususun, Kasım toplantılarından sonra iktidar sözcüleri tarafından yalanlandığı hatırlanmalıdır.)

Bu demektir ki, Türkiye Akdenizde emperyalizmin 6. Filosu gölgesinde Yunanistan'la birlikte NATO donanmasına hizmet edecek ve meselâ Kıbrısa tekrar bir çıkartma gerekse elimiz kolumuz bağlı kalacaktır. Ya da İsrail Arap ülkelerine saldırdığında, biz NATO donanmasının ortağı olarak Arap millî kurtuluş hareketlerinin boğulmasında maşa olarak kullanılacağız. Ve bunun gibi nice şerefsiz görevler...

Bu durumda İnönü'nün «NATO'da tarafsızlık.» formülünün tabiî ki hiçbir geçerliği kalmamıştır.

Topaloğlunun Brükselde tek isteği yardımın arttırılması olmuştur. Buna evet denmiştir. Fakat Türkiye savunmaya ayrılan payını da arttırmayı yüklenmiştir. Bu suretle Türkiye bağımsızlığı bahasına, sözde yardım olarak, bir elle aldığını, NATO patronları çıkarına öteki elle iade etmiştir.

Türkiye gibi fakir bir ülkenin millî savunmaya ayırdığı para 1967 de 4 milyar 596 milyon TL. iken 1968 de bu miktar 5 milyar 235 milyon'u bulmuştu. Şimdi bu rakkam daha da arttırılmaktadır. Bunu arttırma iktidarın 4 milyar açıklı bir bütçe ile Meclise geldiği, bir yanada da ekonomik sıkıntı yüzünden askerlik süresinin izinlerle düşürülmeye çalışıldığı düşünülürse ödediğimiz NATO bedelinin fecaatı anlaşılır.

Sümerbank Grevi

Teksif Sendikası ile Sümerbank arasındaki ihtilâf bütün çabalara rağmen henüz bir sonuca ulaştırılamamıştır. Zaman zaman işe Başbakan Demirel'in müdahalesi de, Dergimiz bağlandığı sıralarda henüz bir sonuç vermekten uzaktı.

Sendika'nın, durumunu kuvvetlendirmek için Defterdar fabrikasında başlattığı grev devam ediyor, daha başka fabrikalarda da greve başlama ihtimalleri beliriyordu.

Hafta içinde CHP Genel Başkanı İnönü konu ile ilgili bir demeç vermiş, anlaşmazlıktan kaygı duyduğunu belirtmiştir. Gerçekten de anlaşmazlık kaygı duyulacak bir olaydır. Seçimlere yaklaştığımız şu günlerde, iktidarın işçi meseleleri üzerinde birtakım spekülâsyonlara girişmesi ve iyi hazırlanmış mizansenlerle, 1965 seçimlerinde blok halinde almış olduğu Sümerbank işçilerinin oylarını yeniden garantilemek istemesi göz önünden uzak tutulmamalıdır. Sayın İnönü'nün esas endişesi bu noktadadır.

Önümüzdeki günlerde bu konudaki gelişmeler ve alınacak sonuç, pek çok gerçeğin ortaya çıkmasına yarıyacaktır. Bu grev üzerine oynanan oyunları kapsayan geniş bir yorumu gelecek sayımızda okurlarımıza sunacağız.

Mihri Belli'nin konferansı

Mihri Belli geçen hafta Cuma günü İstanbul Teknik Üniversitesinde «Millet Kavramı» konusunda bir konuşma yapmıştır. Belli Millet gerçeğinin çağımızın en büyük gerçeği olduğunu belirtmiş ve burjuva demokratik devrimler çağında da olduğu gibi bugün millî demokratik ve sosyalist devrimler çağında da millet kavramının devrimcilerin başlıca ideolojik dayanağı olduğunu belirtmiştir. Emekçilerin sadece en devrimci güç değil, aynı zamanda en millici güç de olduğunu söyleyen konuşmacı, bugün gerçek milliyetçilik bayrağını sosyalistlerin yükselttiğine yakın tarihten örnekler vererek işaret etmiş ve devrimci enternasyonalizm ile milliyetçiliğin çelişen şeyler olmadığını, tersine bu ikisinin birbirini tamamladığını açıklamıştır.

Konuşma sırasında Mihri Belli daha çok Millî Demokratik Devrim konusuyla ilgili olan dinleyici sorularını cevaplandırmıştır.

Bölükbaşı'nın tam bugünlerde parlâmentodan geçirilmeden uygulanmakta olan ve memleket için tehlike kaynağı olan ikili anlaşmalar üzerinde ısrarla durması, O'nu AP ile tam bir bahar havası içinde olan CHP'nin bir hayli solunda bırakıyor ve vatansever gençlikle bağımsızlık sorununda aynı paralele sokuyordu.

• olaylar

Gençlik hareketlerine kışkırtmadır demek kolay

Geçen hafta 27 Mayıs Devrim Derneğinde Fransa'daki ve Türkiye'deki gençlik hareketleri üzerine bir konuşma yapan Halk Partisi Meclis Grubu üyesi doçent Mukbil Özyörük, gençlik hareketlerinin nedenleri üzerinde durarak, «bu muhtevada olan gençlik hareketlerine kışkırtmadır demek, en kolay bir yorum şeklidir» demiştir.

Doçent Özyörük, 27 Mayıs Derneği Genel Merkezinde salonu dolduran 27 Mayısçılara hitaben yaptığı ve ilgiyle izlenen konuşmasında, Fransa'daki gençlik hareketleriyle Türkiye'deki gençlik hareketleri arasında paraleller kurarak, olayların sosyal ve eğitsel yönleri üzerinde açıklamalar yapmış ve Türkiye'de köklü bir üniversite reformunun şart olduğunu belirtmiştir .Üniversitelerde öğrencilerin yönetime katılması hususuna da ışık tutan konuşması, öğrencilerin yönetime katılmasının tabii olduğunu ve Anayasanın 120. maddesinin buna engel bulunmadığını söylemiştir.

27 Mayıs Derneğinde, dergimiz baskıya verildiği sırada Tabiî Senatör Kâmil Karavelioğlu «Özel Okullar» meselesi üzerine konuşmaktaydı.

1 Şubat 1968 Cumartesi günü, gene dernek lokalinde Doğan Avcıoğlu bir konferans verecektir. Ankaralı okurlarımıza duyururuz.

Sağdan gelen tek namuslu ses: Bölükbaşı

Siyasî parti yöneticilerinin en önemli sorunlarını bile yıllardır seçim - geçim açısından ele almış olmaları, anti - emperyalist güçleri bu partilerden bağımsız olarak eyleme geçmeğe zorlıyan bir etkendi.

Son günlerde Kommer'in Türkiye'ye ayak basmasıyla tekrar hızlanan gençlik hareketleri, bu parti yöneticilerini, biz de burdayız, gibisine bazı beyanlarda bulunmaya itmişti.

Amerikan emperyalizmine karşı tam bir teslimiyet politikasını büyük bir sadakatle uygulayan AP liderinin tutumunda kayda değer bir gelişme olmadığı için konumuzla ilgili beyanları üzerinde durmıyacağız.

Millî bağımsızlığımızın yabancı bir devlet tarafından tanınmaz hale sokulması, yalnız iktidardaki partiyi değil, iktidara geçmek amacıyla kurulmuş olan muhalefet partilerinin de yakından ilgilenmeleri gereken bir ana sorundu. Çünkü, yabancı bir devlet bir ülkenin bağımsızlığına el attığında, yalnız iktidar partisinin sorumluluk sınırları içinde kalan bir işlem söz konusu değildir. Tüm ülke söz konusudur. Yer - altı, yer - üstü, canlı - cansız nesi varsa. Tüm millet söz konusudur. Kadın - erkek, çoluk - çocuk, nesi varsa.

Muhalefet partilerinden CHP lideri İnönü'nün konumuzla ilgili beyanlarını geçen hafta eleştirmiştik. TİP lideri Aybar'ın bu konuda dişe dokunur bir beyanına tanık olmadık. Anti-emperyalist militanlarını yönetici kadrolardan, hattâ partiden uzaklaştırmada son yıllarda yoğun bir çaba gösteren ve kendi açılarından başarılı olan TİP'li yöneticilerin bu konudaki sesi doğal olarak yasak savmak kabilinden olacaktı. Ve öyle oldu.

CKMP lideri Türkeş, lâfı bir tarafa bırakmış, Komandolarını ilerici kuruluşlar üzerine saldırtmakla Amerikan emperyalizminin en aktif müttefiki olduğunu tanıtlamıştı.

Bu konuda yaptığı konuşmalarla üzerinde en büyük ilgiyi toplayan, lider MP Başkanı Osman Bölükbaşı olmuştu. O her ne kadar yangın olayını tasvip etmiyor, hattâ Sükan'ı pasif kalmasından ötürü istifaya davet ediyorsa da, sorunu sadece polisi savcıyı ilgilendiren bir olay olarak görmüyordu.

Bölükbaşının tam bu günlerde Parlamento'dan geçirilmeden uygulanmakta olan ve memleket için tehlike kaynağı olan ikili anlaşmalar üzerinde ısrarla durması, O'nu AP ile tam bir bahar havası içinde olan CHP'nin bir hayli solunda bırakıyor ve vatansever gençlikle bağımsızlık sorununda ayni paralele sokuyordu.

Bölükbaşı Türkiye'nin Amerikayla olan bağlarından tedirgindir. Bunu şöyle ifade ediyor:

«Türkiye kaderini şu veya bu devlete değil, prensiplere bağlamak ve bütün dünya devletleri ve bilhassa komşularıyla iyi münasebetler kurmaya çalışmalıdır.»

Bölükbaşının iktidarı karşısına almış görünüp, dış politika sorununu tekelinde tutan İnönü'yü bir hayli güç durumda bıraktığı besbelli. O da NATO'dan çıkmak gibi bir şey düşünmüyorsa da «NATO içindeki durumumuzla Amerika'yla olan münasebetlerimizi ve millî menfaatlerimiz bakımından düzeltilmesinden» yanadır. «Türkiye'yi bölgesel bir harp felâketine sürükleyebilecek şartların ortadan kaldırılmasından» yanadır. Aksi halde «Türkiye kendi güvenliğini sağlamak için girdiği NATO ittifakı» yüzünden ve «toprakları üzerinde askerî üsler verdiği ve bağlandığı Amerika yüzünden Türk milletini yok edebilecek bir duruma rıza göstermiş olur.»

Bölükbaşı'nın bu beyanından alınan İncirlik Hava Üssünün Amerika'lı Kumandanın, kendilerinin bu üslerde misafir olduklarını gazetecilere açıklaması Bölükbaşı'yı daha da tutarlı beyanlarda bulunmağa zorlamıştır:

«Türkiye'deki Amerikan askerî üslerinin milletimizi 32 milyonluk bir mezara sokabilecek bir tehlike kaynağı olduğu yolunda gazetelerde yayınlanan sözlerimiz üzerine bu sayın Amerikalı komutan, gerçekleri örtmeye çalışan bir beyanat vermiş ve kendilerinin bu üste misafir olduklarını iddia etmiştir.

İddiaları maalesef gerçeklere tamamiyle aykırıdır.

Amerika, istediği anda bu üslerden harekete geçerek, Türkiye'yi haberi ve rızası olmadan olup bitti şeklinde bir atom harbi felâketine bile sürüklemek imkânına fiilen sahiptir.

Misafir öyle bir misafir ki, her an evimizi yakabilir. Biz, misafirin bu imkân ve imtiyazından şikâyetçiyiz.

Amerikan üslerinin milletimiz için bir tehlike kaynağı olmaktan çıkması ancak bu üslerde fiilî hâkimiyetin Türk komutan ve askerlerinde olması. Amerikan uçaklarının iniş ve çıkışlarının bunların üzerine bağlı kılınması, cephaneliklerin Türklerin muhafazasında bulunması ve bir kelime ile olup bittileri imkânsız kılacak fiilî bir hâkimiyetin Türklerde olmasıyla mümkün olabilir.

Bu sağlanmadıkça «Biz misafiriz. Türk Genel Kurmayına hareketlerimiz hakkında bilgi veririz» gibi sözlerin hiçbir değeri olamaz.»

Böylesine sağcı Parti liderlerine, özellikle bu günlerde millî çıkarlarımız açısından, büyük ihtiyaç vardı. Bölükbaşıyı tebrik etmekle yetineceğiz.

ayıkla pirincin taşını • *rıfat ılgaz*

Uzak

Apollo'ların ustabaşısı Braun'a sormuş bir gazeteci:

«Ay askerî alanda kullanılabilir mi?» diye.

«O kadar yorgunluğa değmez!» diyor, «Çok uzak!»

Doğru söylüyor!

Uzak Doğu bile Ay'dan daha yakın... Hele hele Yakın Doğu!

Kim, kimden?

Devrimci Öğrenci Dernekleri Başkanları yayınladıkları ortak bildirde, Kommer'in 1. Ordudaki konferansını şöyle yeriyorlar:

«Bir Türk subayı, gerekirse nasıl dövüşeceğini bir Amerikan casusundan öğrenecek değildir!»

Evet, bir Türk subayının savaş konusunda kimseden öğreneceği bir şey yoktur ama, bir Amerikalı casusunun öğreneceği çok şeyler vardır! Hele böyle günlerde!

Kuyruklu yalan

Enerji Bakanı, yakıt bolluğundan, Vali gaz stoklarından söz etti.

Aradan hafta değil, gün değil, saat geçmeden gaz kuyrukları uzadı da uzadı.

Kuyruk yok, diyor, yetkililer, gaz kuyruğu yok!..

Ya bu uzayan kuyruk??

Gaz kuyruğu değil, yalanın kuyruğu!..

N - siniz siz?

Çağlayangil Kıbrıs için:

«İyimser de değiliz» demiş, «Kötümser de...»

Olsa olsa Amerikanın hatırı için çekimser!

AKEL'in Kıbrıs hakkında özel demeci

Bugün Kıbrıs'ta tam anlamıyla örgütlenmiş bir tek siyasî parti vardır: AKEL.. Gerek Rum kesiminde, gerekse Türk kesiminde kurulu diğer siyasî örgütler AKEL'in yanında çok cılız kalırlar. Ve AKEL'in bu durumu yeni değildir, en az 1950 lere dayanır.

Ama buna rağmen, Kıbrıs meselesinde pek sözü edilmeyen örgütlerden biri de AKEL'dir. Emperyalist çevreler, kapalı kapılar ardında Kıbrıs ve Orta Doğu politikalarını tesbit ederlerken, gerçi daima bir AKEL realitesini göz önünde bulundururlar. Hatta son 15-20 yıllık Kıbrıs gelişmeleri hep AKEL mihveri etrafında dönmüştür, denebilir. Ama dışa karşı, kendisine düşman güçleri küçümsemek, sanki yokmuş farzetmek, halkların zihnini bulandırmak için emperyalizmin kullanageldiği metodlardan biridir. Bir diğer metod da, gene bu kendisine düşman güçlerin adı geçtiği zaman, halkların zihinlerinde kötü çağrışımların da birlikte uyanmasını sağlamaktır.

Türk Solu bu sayısında, emperyalizmin, yukarıda sözünü ettiğimiz metodlarla, gerçek hüviyetini gözlerimizden uzak tuttuğu AKEL'i okurlarımıza tanıtmaya çalışacaktır. Aşağıda AKEL'in kuruluşu ve kısa bir tarihçesinden sonra AKEL Genel Sekreteri E. Papayuannu'ya yöneltmiş olduğumuz sorular ve bunlara verdiği cevapları bulacaksınız.

TARİHÇE:

AKEL, 14 Nisan 1941 de kuruldu. Bu isim, dört kelimelik uzun ismin baş harflerinden meydana gelmiş ve öylelce yerleşmiştir: Anorthodiku Kommatos Erğazomenu Lâu (Emekçi Halkın Terakkiperver Partisi).

AKEL, Kıbrıs'ta kurulmuş olan ilk Marksist-Leninist parti değildir. Daha önce, 1926 da kurulan Rumların sömürge idaresine karşı ayaklanmasından sonra illegal çalışmaya başlıyan Kıbrıs Komünist Partisi vardır. AKEL bu illegal duruma son vermek için kurulmuştur. İlk programı da bunu sağlamak üzere hazırlamıştır. Hitler Almanyasının en azgın günlerinde yapılan kuruluşun ana prensipleri: Anti-faşizm, ani-Hitlerizm, demokrasidir. Bu prensipler ışığında Kıbrıs'ın dahili meseleleri ele alınmakta ve demokratik mahalli çözüm yolları teklif edilmektedir.

Kuruluşundan iki yıl sonra, 16 Haziraan 1943 te AKEL, bütün üyelerine ve genel olarak Kıbrıs halkına faşizme karşı mücadele için, demokrasi cephesinin silâhlı kuvvetlerine katılma çağrısında bulundu. Merkez Komitesi'nin 11 üyesi ve 700 partili derhal bu çağrıya uydular. Bu örnek, daha sonra binlerce Kıbrıslının da katılmasına yol açtı. Bu olay Partinin Kıbrıs halkı içinde kök salmasını hızlandırmıştır.

Harp sonrası yıllarında Parti, faaliyetlerini Kıbrıs'ın dahili meselelerine yöneltti. İşçi sınıfının teşkilâtlanması ve haklarının alınması mücadelelerini yürüttü.

Köylülerin çiftçi birliklerinde teşkilâtlanarak, hakları için mücadelelerinde onlara öncülük etti.

Aynı şekilde kadınların, gençlerin kendi teşkilâtlarını kurmalarına ön ayak oldu.

Demeç

SORU Makarios hükümetini destekliyor musunuz? Eğer destekliyorsanız, hangi şartlarla?

CEVAP **AKEL partisi ,Başkan Makarios'u ve hükümetini, halk tarafından ilân ve kabul edilmiş olan tam bağımsızlık, toprak bütünlüğü, egemenlik, askerden arınmışlık, ve Kıbrıs Türklerinin haklarını açık bir şekilde belirleyip güven altına alma esasları ışığında desteklemektedir. AKEL, Makarios'u, bütün Kıbrıs halkının — Türk ve Rum — çıkarlarını gözetecek, ama emperyalistlerin çıkarlarını tamamen dışarıda bırakacak, gerçek bir Kıbrıs çözümü için desteklemektedir.**

SORU Sizce Kıbrıs'taki Türklerle Rumların barış içinde bir arada yaşamaları mümkün müdür?

CEVAP **Kıbrıs'lı Türklerle Rumların bir arada yaşamaları yalnızca mümkün değil, aynı zamanda zorunludur da. Kıbrıs'lı Türklerle Rumlar yüzyıllarca ahenk içinde bir arada yaşamışlardır. Bizi bölen ve birbirimize düşüren ve kan akmasına sebep olan emperyalizmdir, İngiliz sömürgeciliğidir. Ve bunu emperyalistler, «böl ve idare et» prensibine uygun olarak, kendi çıkarlarını gözetmek için yapmışlardır. Kıbrıslı Türklerle Rumların çıkarları müşterektir. Birbirine tam ters düşen ve uyuşması aslâ mümkün olmayan Kıbrısınkilerle emperyalistlerin çıkarlarıdır.**

SORU İki cemaat arasındaki karışıklıkların sebepleri nelerdir?

CEVAP **Asıl ve temel sebep emperyalizmdir, İngiliz sömürgeciliğidir. Maksadı, Kıbrıs'lı Türklerle Rumları birbirine düşürmek, aralarında karışıklık çıkarmak suretiyle halkı — Türklerle Rumları — hedeflerinden, yani anti-emperyalist mücadeleden saptırmak ve böylece emperyalizmin üslerinde rahatca mevzilenmesini ve çıkarlarını koruyacak şarltarı kontrolunda bulundurmasını sağlamaktır. Yani kısaca, anti-emperyalist mücadeleyi zayıflatmak için, Türklerle Rumlar arasındaki çatışmayı körüklediler ve böylece Kıbrıs'taki durumlarını sağlamlaştırmak istediler.**

SORU Durumun düzelmesi için ne yapılmalıdır?

CEVAP **Kıbrıs'lı Türklerle Rumlar arasında, her sahada, demokratik esaslara, yani karşılıklı saygı ve anlayış esasına dayanan işbirliğinin geliştirilmesi gerekmektedir. Emperyalizmin Kıbrıs'lı Türklerle Rumlar arasında yükseltmiş olduğu kin duvarları yıkılmalı, yerini samimî işbirliği ve anlaşma almalıdır. Bütün Kıbrıs'lılar, Türkler ve Rumlar, evlerine mülklerine dönmeli ve yeniden barışçı, yaratıcı işlerine başlamaları için onlara yardım edilmelidir. Bütün yollar, hiçbir kısıtlama olmadan herkese açılmalıdır. Rum kesiminde bu yapılmıştır. Türk kesiminde de yapılmalıdır. Mevcut güçlükler ve anlaşmazlıkların halledilmesi ve başarıya ulaşılması için, iyi niyet esasına dayanan cemaatlerarası görüşmeler devam etmelidir.**

SORU Gerçek ve devamlı bir Kıbrıs çözümü için, Türkiye ,Yunanistan ve Kıbrıs'taki ilerici güçlerin işbirliği yapmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP **Üç memleketin yalnız ilerici güçlerinin değil, demokratik güçlerinin de işbirliği yapması, halkın isteklerine uygun, âdil bir Kıbrıs çözümü için elverişli şartları yaratacaktır.**

SORU Askeri üslere neden karşısınız?

CEVAP **Askerî üsler bütün Kıbrıs halkı için bir ölüm tehlikesidir. Bu yalnız savaş zamanında değil, barışta da böyledir. Çünkü, bilindiği gibi, İngiliz sömürgeciler bu üsleri nüklear silâhlar için kullanmaktadırlar. Atomik ve büyük yıkıcı güçteki silâhların bir kaza sonucu infilâk etmeleri de mümkündür; böyle bir şey ise, Kıbrıs için muhakkak bir felâket demektir. Ayrıca İngiltere, Kıbrıs'taki üslerini komşu memleketlere karşı da kullanmaktadır. Kıbrıs'ın ise, bu komşularıyle sıkı dostluk ilişkileri vardır ve bu ilişkilerini devam ettirmek istemektedir. Ve nihayet, Kıbrıs toprakları üzerinde «egemen İngiliz üsleri» nin bulunuşu, Kıbrıs'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliğini açıkça ihlâl etmektedir .Bütün bu sebepler dolayısıyla, Kıbrıs'ın çıkarları — tüm Kıbrıs halkının çıkarları — üslerin kaldırılmasını ve Kıbrıs'ın askerden arınmasını gerektirmektedir.**

SORU Varşova Partı üyesi ülkelerin Çekoslovakya'ya müdahalesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP **Varşova Partı üyesi 5 ülkenin geçen Ağustos'ta yaptıkları hareket, emperyalist - intikamcı güçler ve onların yerli ajanları tarafından girişilen anti-sosyalist, karşı - devrimci hareketleri başarıyla bertaraf edebilmesi için, aynı paktın üyesi olan sosyalist bir ülkeye yardım ihtiyacından doğmuştur. Beş sosyalist ülke bu hareketleriyle, yalnız Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin içinde bulunduğu tehlikeyi ortadan kaldırmakla kalmadılar, aynı zamanda, emperyalist - intikamcı güçlerin Çekoslovakya'ya ayak basmayı başarmaları halinde, kaçınılmaz olan üçüncü dünya savaşı tehlikesini de bertaraf etmiş oldular. İlgili memleketlerin de bildirdikleri gibi, tehlike geçip Çekoslovakya'daki durum normale dönünce, beş sosyalist ülkenin askerleri geri çekileceklerdir.**

SORU Türkiye'deki sol hareketi izliyor musunuz? Eğer okuyorsanız, gazetemiz hakkında görüşünüz nedir?

CEVAP **Türk halkının anti - emperyalist ve savaş aleyhtarı hareketleri gibi, Türkiye'deki ilerici güçlerin gelişmesini de büyük bir ilgiyle izlemekteyiz. Bu güçlerin başarılı olmaları en büyük dileğimizdir. Ne yazık ki sol hareket ve gazeteleriniz hakkında etraflı bir bilgiye sahip olduğumuzu söyliyemeyiz. Çünkü bu konuda çok az haber alabilmekteyiz.**

Bu fırsattan yararlanarak, Türkiye'nin demokratik güçlerine ve bu güçlerin ilerici teşkilâtlarına, emperyalizme karşı ve savaş aleyhinde yürüttükleri mücadelede ve Türk halkının hayat seviyesini yükseltme mücadelelerinde candan başarılar dileriz.

Bu arada Kıbrıs'ın en güçlü örgütlerinden biri haline geldi. 1955 yılında, EOKA faaliyeti başladığı sıralarda, Kıbrıs'ın 6 ilçe merkezindeki belediye başkanlarından 5 i AKEL taraftarı idi.

Daha kuruluşlarından beri, Kıbrıs halkının sömürge idaresine karşı yürüttüğü mücadelelere katıldı. Aynı mücadeleyi yürüten Ethnarhia'ya (Milletin başı, yani başpiskoposluk'a) yapmış olduğu millî cephe teklifleri reddedildi. Ethnarhia tarafından tertiplenen toplantıların hiçbirisine AKEL temsilcisi (tabii bu arada Türk temsilciler de) davet edilmedi. 1955 yılında EOKA bu şartlarda faaliyete başladı.

Mücadele taktiğinde görüş farkları bulunduğu için, AKEL, EOKA'nın yürüttüğü silâhlı mücadeleye fiilen katılmadı, fakat çeşitli grevler, protesto gösterileriyle sömürge idaresine karşı yürütülen mücadeleyi destekledi.

1955 yılında sömürge idaresi bir bahane uydurarak Partiyi ve yayın organlarını kapattı. 1959 yılına kadar kapalı kaldı.

Zürih-Londra anlaşmaları çerçevesinde kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin 1959'daki ilk başkanlık seçimlerinde Makarios'a karşı bir başka adayı destekledi. Solcu olmayan bu aday o seçimlerde oyların % 40 kadarını aldı. Daha sonra yapılan milletvekili seçimlerinde Makarios ile anlaşarak müşterek liste çıkardılar. 50 üyelik Kıbrıs Temsilciler Meclisi'nde 35 Rum üyeden 5 i AKEL partisindendir.

1960 dan sonra Kıbrıs'ta başlıyan yeni dönem, AKEL'i programında değişiklik yapmaya zorladı. Kabul edilen yeni programın özünü, aşağıda programdan aynen almış olduğumuz pasajlar çok iyi aksettirmektedir :

«...Yeni Kıbrıs devletinin kuruluşuyla sömürge idaresi Kıbrısta sona ermiş demektir. Fakat sömürge idaresinin sona erişi Kıbrıs halkını emperyalizmden kurtamış değildir. Emperyalizm askerî üsleriyle, hükümranlık haklarıyla ve diğer imtiyazlarıyla içimizde yaşamaya devam etmektedir...»

«...Bu safhada Kıbrıs halkının mücadelesi, temelde, anti-emperyalist bir mücadele ve bir millî kurtuluş mücadelesi olarak kalmaktadır...»

«...Bugünkü aşama, temelde, bir anti-emperyalist mücadele ve millî kurtuluş aşaması olduğu için, emperyalizm ve onun kuklaları Kıbrıs halkının esas düşmanları olarak yerlerini muhafaza etmektedirler. Ve AKEL'in genel politikasının ana hedefi, Kıbrıs'ın tam bağımsızlığının elde edilmesidir. Bu hedefe erişebilmek için de, anti-emperyalist bir iç ve dış politikanın gözetilmesi gerekmektedir.»

«Kıbrıs'ın emperyalistlerin ekonomik ve politik hâkimiyet ve tesirlerinden kurtarılması, askerî üslerin kaldırılması, politik ve sosyal hayatın demokratlaştırılması ve Kıbrıs'ın ekonomik gücünün arttırılması zorunludur.»

«Bu ana hedefe erişilmesi için yapılacak mücadelede başlıca güçler: İşçiler,köylüler ve bütün emekçi halk, aydınlar, millî burjuvazi ve genel olarak emperyalizmle çıkar birliğinde olmayan bütün Kıbrıs halkı; Rumlar, Türkler ve Ermenilerdir.»

«Bütün bu güçlerin anti-emperyalist bir cephede birleşmeleri zorunludur...»

Bu program esaslarına uygun olarak Makarios yönetiminin olumlu davranışlarını daima desteklemiş ve 1960-1963 yıllarında Kıbrıs dış politikasında görülen tarafsızlık prensibinin en büyük savunucusu olmuştur.

1963 sonunda başlıyana cemaatlar arası çatışmalarda, AKEL gene çatışmaların dışında kalmış ve bu olayları tasvip etmemiştir. Kıbrıs halkının esas düşmanının emperyalizm olduğu bilimsel gerçeğinden hareket eden AKEL için, cemaatlar arası çatışmalar, emperyalizmin eskiden beri yürüttüğü **«böl ve idare et»** prensibinin bir sonucudur.

Kıbrıs meselesine demokratik, âdil, nihai bir hal çaresi bulunmasını yürekten arzulayan her namuslu insan, bugün Kıbrıs'ta AKEL'in şahsında güçlü bir müttefik bulabileceğinden emin olmalıdır.

Tütün ekicisi gene ezilecek

Aslan Başer Kafaoğlu

Ege tütün piyasası açıldı. Gine siyasal partilerin temsilcileri manşetlere çıkan demeçler verecekler. Gine bir taraf ekiciye hakkı verildi, öbür taraf verilmedi diyecek. Yine gösteri ve protestolar olacak.. Ama bu 20 gün ya sürüp ya sürmeyecek. Gelecek kampanyanın açılışına kadar bu sorun unutulup gidecek. Aslında konu nedir? Tütün konusunda ekicinin sömürüsü nasıl önlenir? Bunlara cevap vermeli.

Tütünde ürünün sahibi genel olarak küçük çiftçilerdir. Küçük çiftçi aileleri ya kendi toprakları üzerinde ya da toprak kiralayarak, yaz kış alınteri göz nuru dökerler. Piyasa açılana kadar gerek işletme ihtiyaçları ve gerekse tüketimleri için harcadıkları paraların önemli bir kısmını borçlanmışlardır .Borçlarını kısa bir sürede tefecilere faizleriyle ödeme zorundadırlar. Bunun sonucu olarak emeklerini piyasa değerinin çok altında fiatlarla tefecilere devrederler. «Tekel ve Ticaret Bakanlıklarından sağlanan rakamlara dayanarak yapılan bir tütün araştırması, ekicinin aracıya çalıştığını göstermektedir. 1964 yılında ihracatçı tüccar, 611 milyon lira ödiyerek 90 bin 394 kilo tütün satın almıştır. Bu alımlar Merkez Bankasından alınan 600 milyon lira kredi ile gerçekleştirilmiştir. Tütünün ortalama alım fiatı 676 kuruştur. Tüccar depolama, işleme v.b için kilo başına 328 kuruş harcadığını iddia etmektedir. (Bu masrafların 200 kuruşu aşmıyacağı ileri sürülmektedir). 328 kuruş masraf üzerinden, 1 kilo tütün 1964 yılında ihracatçıya 1004 kuruşa mal olmuştur. Ortalama ihracat fiatı ise 1260 kuruştur. Bir kilo tütünde ihracatçının kârı 256 kuruştur. Toplam kâr, 231.408,640 liradır. Bu para 100 kadar ihracatçı arasında paylaşılmıştır. İhracatçının ortalama kazancı 2 milyon 314 bin liradır.

450 bin ekiciden yaklaşık olarak yarısı, yani 227 bin kadarı, tütününü ihracatçıya satmıştır. Bakanlıkların verdiği bilgiye göre, 1964 yılı ortalama tütün maliyeti 620 kuruştur. Ekici 620 kuruşa mal ettiği tünününü 676 kuruşa % 10 kârla satmıştır. Kilo başına 56 kuruş kazanç, 90 bin 349 kilo tütünde 50 milyon 620 bin lira etmektedir ki, bu rakam 227 bin ailenin yıllık kazancını belirlemektedir. Aile başına düşen yıllık ortalama kazanç, 223 liradır!..

Sayın Doğan Avcıoğlu'nun son çıkan kitabından alınan rakamlar, köy proleteryasının ve küçük aile işletmesinin emeğinin ne derece sömürüldüğünü ortaya koymaktadır. Ancak durum bugün için 1964'ten çok daha fecîdir. 1965'te iktidarı kısmen devralan A.P.'nin tekel Bakanı Ahmet Topaloğlu ekiciyi tefeci ve aracı tüccara karşı bir dereceye kadar koruyan tekel destekleme alımlarını çok düşük seviyede tutmuş ve ekici merhametsiz aracılar elinde perişan olmuştur. 1966 ve 1967 kampanya açılışlarında ayni durum tekrarlanmış, yer yer A.P.'li Tekel Bakanı İbrahim Tekin ve diğer A.P. ileri gelenleri yuhalarla karşılanmışlardır. 1969 Bütçe gerekçesi ve programında anlaşıldığına göre Tekel'in elinde büyük miktarda, işe yaramaz tütün stoku vardır, Merkez Bankasından kredi alma imkânı da son vergi zamlarının yarattığı pahalılık psikolojisi içinde zorca bir şeydir. Durum böyle olunca Tekel'in destekleme alımları gine çok kısıtlı kalacak ve ekici bu yıl geçen yıllara göre daha çok ezilecektir.

A.P.'nin tütün alım politikasının yankıları oy sandıklarına intikâl etmektedir. Ancak C.H.P. ile T.İ.P.'in son seçimlerde tütün ekicisinin bulunduğu Ege illerinde elde ettikleri ilerlemeler sadece bu etkenle ilgili değildir. Bununla beraber tütün ve tütün alım politikası daha uzun yıllar önümüzde siyasal sonuçlara varan geçici çözümler içinde para basma usulleriyle yaraya merhem sürmeyi düşünebilir. Gerçi bu türlü bir tatmin edici çare, komprador kapitalizmini nisbî bir fiat istikrarı içinde yürütüp ara tabakaları 27 Mayıs'ın nedeni olduğunu sandığı enflâsyonist duruma itmemek şeklindeki Demirel iktidarının belli başlı yönüne aykırı düşebilir. Demirel'i Menderes'ten en çok ayıran konu da bu konudur. Bununla beraber ateşi söndürmeyen ama dumanı gizleyen bazı geçici avutma tedbirleri alınabileceğini, 1969'un seçim yılı olduğunu düşünerek bekliyebiliriz.

Tütün konusunda daha önemli ve köklü bir karar tütünün ham olarak ihracı üzerinde düşünmekle verilecektir. Bir yandan bugünkü teknolojik düzeyimizde gerçekleştirilmesi hayâl niteliğinde kalan bir montaj ve lüks sanayii kurmak için milyarlar harcanırken, öte yandan küçük sayılabilecek bazı yatırımlarla içerde işleyerek ihraç edebileceğimiz tütünlerimizi ham olarak dışarıya satmamızın akla yakınlık derecesi ne kadar düşünülse azdır. Tütün ve Sigara Sanayii teknolojik bakımdan alışık olduğumuz sanayi dalıdır. Bu dalda millî sanayiimiz büyük gelişmeler de kaydetmektedir. Belki bir kaç milyon dolarlık yabancı tütün ithâliyle ve Türkiye'ye özel bir sigara kalitesiyle dış pazarlara çıkmak son derece mümkün bir şeydir. Bu nokta Türkiye'nin bütün dış ticaret ve sanayi politikasının yeniden gözden geçirilmesinin de bir zorunluluk olduğunu ortaya koymaktadır.

Uzun süreli bu iki çare yanında geçiş dönemlerinde ele alınacak başka konular ve çareler de ayrı bir inceleme konusudur. Ancak köklü ve yapısal değişiklikere ve plânlamalara girmeden, bugünkü düzenle ve bu düzen değişmelidir derken kurulması önerilen veya kafalardan geçirilen düzenlerle de tütüncünün çilesi sona ermiyecektir. Burada da çare, Millî plânlı ve köklü değişmelerden çekinmeyen, bu değişmelere sınıfsal itibarla karşı koymayacak bir iktidardır, bir toplum yapısıdır.

Vietnam yalnız bı

LATİN AMERİKA

Latin Amerikada silahlı mücadele Guatemala, Kolombiya, Venezuela ve Bolivya'da süre gelmektedir. Brezilya'da ilk ayaklanmalar ortaya çıkıyor. Belirip sönen bazı direnme odakları da vardır. Fakat bu kıtanın hemen bütün ülkeleri, zafere ulaşmak için sosyalist karakterde bir hükümet kurmaktan azıyla yetinemeyecek bir mücadele tipi bakımından olgunlaşmışlardır.

Bu kıtada pratikte bir dil konuşulmaktadır. Tek istisna Brezilya'dır, ama aslında her iki dil de ayni olduğundan orada İspanyolca konuşana herkes meramını anlatabilir. Bu ülkelerde sınıflar arasında öyle büyük bir benzerlik vardır ki, kendi aralarında diğer kıtalardakinden çok daha tam bir internacional americano hüviyetini kazanmışlardır. Dil, itiyatlar, din, ortaklaşa bir yabancı efendi onları birleştirmektedir. Bu kıtadaki ülkelerin çoğunda sömürü derecesi ve tarzı, gerek sömürücüler gerekse sömürdükleri insanlar için aynidir. Ve kıtada isyan hızla olgunlaşıyor.

Kendimize sorabiliriz: Bu isyan nasıl gelişecek? Hangi üslüpta olacak? Biz, benzer özellikleri sebebiyle Amerikamızdaki mücadelenin kıta ölçüsüne ulaşacağını bir süreden beri iddia etmiştik. Amerikamız, insanlığın kurtuluşu uğrunda yapılan bir çok büyük savaşa sahne olacaktır.

Kıta ölçüsündeki bu mücadele çerçevesi içinde şimdi yer alan savaşlar sadece ara olaylardır (episodes). Ama onlar daha şimdiden kendi şehitlerini vermişlerdir. Bunlar, Amerikamızın tarihinde insanın topyekûn özgürlüğü uğrundaki savaşın bu son aşamasında gereken kanı dökmüş kimseler olarak anılacaklardır. Bu adlar, Comandante Turcios Lima'yı, padre Camillo Torres'i, Comandante Fabricio Ojeda'yı, Comandantes Labaton ve Luis de la Puenta Uceda'yı içine alacaktır. Bu kimselerin hepsi de Guatemala, Kolombiya, Venezuela ve Peru devrimci hareketlerindeki seçkin şahsiyetlerdir.

Fakat etkin halk hareketi yeni yeni önderlerini yaratıyor. César Montes ve Yon Sosa, Guatemalada bayrak açıyorlar. Fabio Wézquez ve Marulanda Kolombiyada, Douglas Bravo ülkenin Batı kesiminde, Ameriko Martin El Bachiller de olmak üzere herbiri kendine ait Venezuella cepnelerini yönetiyorlar.

Bolivyada daha şimdiden görüldüğü gibi, Latin Amerikanın bu ve diğer ülkelerinde yeni yeni ayaklanmalar olacaktır ve bunlar, modern bir devrimci olmak gibi tehlikeli bir mesleğin tabiatında bulunan her türlü zorluğun ortasında büyümeye devam edecektir. Bunların bir çoğu yaptıkları hatalarının sonucu yok olacak ve devrimci mücadelenin bağrından yeni yeni önderler çıkacaktır. Savaşın kendisi gibi kendi savaşçılarını da halk kendisi yaratacaktır. Bugün silahlı mücadelenin büyümekte olduğu bütün ülkelerde BD askeri misyonları vardır.. Peru ordusu görünüşe bakılırsa o ülkedeki devrimcilere karşı başarılı bir harekât yapmıştır. Bu da Yankilerin eğittiği ve danışmanlık ettiği bir ordudur. Fakat yeterli politik ve askeri ferasetle savaş odakları çoğalırsa, pratikte yenilmez hale gelecekler ve Yankileri takviyeler göndermeye zorlayacaklardır. Bizzat Peruda pratikte bilinmeyen yeni yeni kişiler şimdi gerillayı yeniden örgütlemektedirler. Belirli bir anda gerillaların yoğun hücumları önünde millî kukla ordusu bozguna uğramakta olan bir hükümetin nispi istikrarını sağlamak üzere gitgide artan sayılar halinde muntazam kıtalar zorunda kalıncaya değin, azar azar küçük silâhlı çeteleri tenkil için yeterli olan silâhlar, modern silâhlarla değişitrilecek ve BD askeri misyonları bilfiil savaşlarla değişitirilecektir. Vietnamca yol budur. İzlenmesi gereken yol budur. Amerikamızda izlenmesi gereken yol dur. Amerikamızda silâhlı grupların Yanki emperyalizmini tenkili kuvvetlerinin durumunu güç leştirip devrimci zaferi çabuklaştıracak işbirliği Konseyleri kurma avantajı vardır.

Amerika son kurtuluş mücadelelerinde, unutulmuş bir ülkeydi. Şimdi kendisini, Üç Kıta Dayanışma Örgütü aracıyla ve halklarının öncüsü Küba Devrimi'nin sesi ile duyurmaktadır. Bu gün bunun çok daha önemli bir görevi olacaktır: ikinci ya da üçüncü bir Vietnam'ı yaratmak, yahut ta dünyanın ikinci ve üçüncü Vietnamını yaratmak.

Emperyalizmin, yani kapitalizmin son aşamasının, bir dünya sistemi olduğunu, onun ancak bir dünya çapında karşılaşmada yenilmesi gerektiğini akıldan çıkarmamalıyız. Bu mücadelenin stratejik hedefi, emperyalizmin ortadan kalkmasıdır. Dünyanın sömürülen ve az gelişmiş halklarının sorunu, kendisinden sermaye, ham maddeler,, teknisyenler ve ucuz emek sağladıkları ve ona, egemenliklerini sağlama araçları olan yeni sermaye, silâh ve her türlü malı ihraç ettikleri, bizleri bu şekilde mutlak bağımlı duruma soktukları biz ezilmiş ulusların, bizlerin payımıza düşen şey, emperyalizmin temellerini ortadan kaldırmaktır.

Bu stratejik hedefin ana unsuru, tüm halkların gerçek kurtuluşu olacaktır. Bu kurtuluş, Amerikamızda, hemen hemen kaçınılmaz olarak, Sosyalist bir devrim olacaktır.

DÜŞMAN

Kapitalizmin yok edilmesini gözetirken, kumanda merkezinin kimliğini tanımak gereklidir. Bu da Birleşik Devletlerden başkası değildir.

Düşmanı doğal çevresinden dışarı çıkarmak, onu kendi yaşamının ve alışkanlıklarının mevcut realite ile çalıştığı bölgelerde savaşmaya zorlamak taktik ve amacını gözeten, genel bir görevi başarmalıyız. Düşmanımızı küçümsememek gerek. BD askerinin teknik kapasitesi vardır ve onu korkunçlaştıran ölçüde silâhlar ve kaynaklarla desteklemektedir. Fakat Vietnamlı askerin en yüksek ölçüde taşıdığı ana ideolojik güdüden yoksundur. Bu ise bugün, onun en amansız düşmanıdır. Bu orduyu, onun ancak moralini altüst ederek yenebiliriz. Bunun da yolu onu mağlup ederek, durmadan ıstırap çektirerek başarılır.—

Zafer uğrundaki bu strateji, halkın çok büyük fedakârlıklarını gerektirecektir. Bu fedakârlıklar daha bu günden hem de güpegündüz istenecektir. Belki de bu fedakârlıklar, tuzumuzu kuru tutmak çabası içinde devamlı olarak savaştan kaçınırsak katlanmamız gereken acılardan çok daha hafif olacaktır.

Tabii ,kurtulan son ülkenin, bunu emperyalistlere karşı uzun ve gaddar bir savaşın sıkıntıları olmadan, silâhlı mücadeleye girişmeden yapması mümkündür. Silâhlı mücadeleden onlar sakınabilirler. Oysa, dünya ölçüsündeki bir çatışmada bu mücadeleden ya da bu mücadelenin etkilerinden sakınma olanağı yoktur. Istıraplar gene aynı, belki de daha büyük olacaktır. Geleceği önceden göremeyiz ama, özgürlüğe özlem duyan, oysa, onun gereksindiği mücadeleye dudak büken ve kurtuluşunu zaferin bir nebzesi olarak beklemekte olan bir ulusun öncüsü olma bozguncu iğvasına kendimizi hiçbir zaman kaptımayalım.

HAYALE YER YOK

Her türlü beyhude fedakârlıktan kaçınmak haklıdır, kesinlikle. Bu yüzden de, bağımlı Amerikanın kendisini barışçıl yollarla kurtarabileceği halis imkânları gerçekleştirmek önemlidir. Bize göre bu sorunun çözümü, tamamen açıktır, şu an, mücadeleyi başlatmak için uygun olabilir ya da olmayabilir, fakat, savaşmadan da özgürlüğün elde edileceği yolunda bir hayale sığınmayalım. Buna hakkımız yoktur. Üstelik bu savaşlar sadece, gaz bombalarına karşı taşlarla yapılan sokak kavgaları, ya da barışçıl genel grevler şeklinde olmayacaktır. Gazaba gelmiş bir halkın egemen oligarşilerinin suratsız darağaçlarını iki üç günde söküvereceği bir savaş da olmayacak-tır. Mücadele uzun ve haşin olacaktır. Mücadelenin cephesi ise, gerillanın barınağında, kentlerde, savaşçıların evlerinde, aileleri arasından tenkil kuvvetlerinin kolay kurbana arıyacağı evlerinde, kırımdan geçirilmiş taşra ahalisinde, düşman bombardımanları ile yıkılmış köy ya da kentlerde olacaktır.

Bizi bu mücadeleye onlar itiyorlar. Hiçbir şık yoktur. Bu mücadeleye hazırlanmamız ve onu başarmaya karar vermemiz gerek.

Başlangıçlar kolay olmayacak, son derece zor olacaktır. Bütün oligarşilerin tenkil kuvvetleri, ellerinden gelen her türlü zulüm ve demagojiyi kendi davalarının hizmetince kullanacaklardır. Bizim görevimiz, ilk saatte canlı kalmaktır. Ondan sonra gerillaların ezeli örneğini izleyeceğiz, silâhlı propaganda yapacağız. Yani Vietnam anlamında propaganda kurşunları, düşmana karşı kazanılan ya da kaybedilen ama savaşılan savaşların propagandası. Yoksul yığınlara kök salan gerillaların yenilmez oluşlarının büyük dersi,

ırakılmamalıdır

Ernesto Che Guevara

Bu yazı, Che Guevara'nın 1965 yılında Bolivyadaki gerilla hareketini örgütlemek üzere Küba'dan ayrıldıktan sonra «dünyada herhangi bir yer den gönderdiği ilk mesajdır. Bu mesajın tam metninin ikinci bölümünü yayınlıyoruz

Ulusal ruhun harekete geçmesi, daha zor görevlere hatta daha şiddetli tenkil hareketlerine karşı koymaya hazırlanma. Mücadelenin bir unsuru olarak nefret. Düşmana karşı, insanın varisi bulunduğu doğal sınırların üstüne ve ötesine geçmeye bizi zorlayan, insanı, etkili, şiddetli ve seçme bir savaş âleti haline dönüştüren amansız bir nefret. Erlerimiz böyle olmalı. Nefretsiz bir halk, gaddar bir düşmanı yenemez.

Savaşı, düşmanın çıkabileceği her köşede -evinde, eğlence yerlerinde- yapmalıyız. Hemde topyekûn bir savaş. Onu, bir anlık bir barıştan, kışlasının içinde ya da dışında sakin geçen bir andan mahrum bırakmalıyız. Nereye giderse gitsin ona, kendisini, köşeye sıkıştırılmış bir hayvan gibi hissettirmeliyiz. İşte o zaman onun moral gücü çökmeye başlayacaktır. Hatta o, daha da dejenere hale gelecek ve çöküntü belirtileri ortaya çıkmaya başlayacaktır.

DAYANIŞMA

Altında savaştığımız bayrak, insanlığı kurtarmanın kutsal dâvası olsun. Günümüz silâhlı kurtuluş mücadelesine sahne olan sadece bir kaç yeri ararsak, Vietnam, Venezuella, Guatemala, Laos, Gine, Kolombia, Bolivya, Brezilya bayrağı altında ölmek, bir Amerikalı için, bir Asyalı için, bir Afrikalı için ve hattâ bir Avrupalı için aynı derecede şanlı ve istenir bir şeydir.

Bayrağı altında doğmadığı bir ülkede döktüğü her damla kan, o insanın daha sonraları kendi ülkesinin kurtuluş mücadelesine eklenecek bir deneydir. Ve kurtulan her ulus, insanın kendi ülkesinin kurtuluşu uğrundaki mücadelesinde atılmış bir adımdır.

Bizi ayıran şeyleri halledip, herşeyi mücadelenin hizmetine vermenin zamanı gelmiştir.

GERÇEK DÜŞMAN

Özgürlük uğrunda şimdi savaşmakta olan dünyayı parçalayan büyük ayrılıkları hepimiz bilmekteyiz. Bunu kimse saklayamaz. Gene biliyoruz, bu ayrılıklar, öylesine şiddetlenmiş, öylesine keskinleşmiştir ki, karşılıklı konuşma ve barışma imkânsız olmasa bile, son derece güçtür. Hasım tarafların yapmaktan kaçındığı bir diyalogu başlatmanın yolunu yordamını aramak, boşuna bir uğraştır. Oysa düşman işte buradadır. Her gün sillesini indiriyor, yeni yeni sillelerle tehdit ediyor bizi. Bu silleler bu gün, yarın ya da öbürgün birleştirecektir bizleri. Bunu kim önce anlar da o zorunlu birleşmeye hazırlarsa kendisini, halkın minnettarlığını kazanacaktır.

Her bir tarafın kendi dâvâsını savunduğu şiddet ve uzlaşmaz tutum yüzünden bir yoksullar, zaman zaman şu ya da bu tarafın ileri sürdükleriyle, yahutta bir tarafın fikirleriyle öbürününkinden daha çok ayni fikirde olsak bile, bu ayrılıkların şu ya da bu biçiminden yana taraf tutamayız. Mevcut ayrılıkların savaş zamanında ifade edilmesi, zaaf yaratır. Oysa bu aşamada bunları lâfla halletmek hayaldir. Bunları tarih törpüleyecek, onlara asıl anlamlarını verecektir.

Mücadele eden dünyamızın, mahdut hedeflere ulaşmak için eylem yöntemleri, taktikler konusundaki her ayrılık, öbürünün fikirlerine gerekli saygıyı göstererek ele alınmalıdır. Büyük stratejik hedefimiz, yani emperyalizmin silâhlı mücadele ile topyekûn yokedilmesi konusunda uzlaşmaz olmalıyız.

Zafer umutlarımızı özetleyelim: Emperyalizmin, en sağlam kalesi Birlesik Amerika Devletlerinin yaptığı zulmü ortadan kaldırarak topyekûn yokedilmesi. Taktik bir metot olarak düşmanı kendi toprağından uzakta zor bir savaşa sürükleyerek, bütün iaşe üslerinden yani ona bağımlı topraklardan atarak halkların birer birer ya da gruplar halinde giderek kurtuluşunu sağlamak.

UZUN BİR SAVAŞ

Bu uzun bir savaş demektir. Ve gene tekrarlıyalım ki zalim bir savaştır. Kimse aldatmasın kendisini. Ve kendi halkına getireceği sonuçların korkusuyla onu başlatmaya tereddüt etmesin. Bu bizim biricik zafer umudumuzdur. Bu saatin çağrısından yakamızı sıyıramayız. Sonsuz bir kahramanlık ibreti, nihai zaferin kazanılması uğrundaki trajik ve gündelik mücadele ve ölüm dersiyle Vietnam bunu gösteriyor.

Oradaki BD hayat standardının tadına alışmış emperyalist askerler, düşman toprağında olduğunun farkına varmadan hiçbir hareket yapamıyor. Bunun güvensizliği içinde düşman bir ülkede yaşamanın sıkıntıları ile karşı karşıya kalıyor. Tahkim edilmiş karargâhlarından dışarı adım atmaya cüret edenlere ölüm. Onlar bütün ahalinin daimi düşmanlığı ile yüzyüze gelmek zorundadırlar. Bütün bunların Birleşik Devletlerde iç yankıları olacaktır. Taşıdığı büyük güce rağmen, tüm emperyalist güçler tarafından küçümsenen bir çatışmanın dirilmeye başladığını görüyoruz: kendi toprağında dahi, sınıf mücadelesi.

Kendi paylarına düşen ölümler ve sınırsız trajedileriyle, hergünkü kahramanlıkları ve bütün dünya halklarının ani hücumu ve fazlalaşan nefreti karşısında kuvvetlerini dağıtmak zorunda kalacağı, emperyalizme tekrar tekrar indirecekleri bütün dünyada iki, üç, ya da bir çok Vietnam daha olsaydı, parlak bir geleceği ne kadar da çabuk görebilecektik!

Saldırılarımızı güçlü ve kusursuz kılmak üzere hepimiz birleştirebilseydik, ve mücadele eden kimselere yapılan hertürlü desteğin etkinliğini böylece arttırabilseydik, o gelecek ne kadar da büyük ve yakın olacaktı!

HER ŞEY MÜCADELE İÇİN

Dünya haritasının küçücük bir köşesinde bulunan bizler, ödevimizi yapabilir de, ne kadar az da olsa, verebileceğimiz şeyleri, hayatımızı, fedakârlıklarımızı bu mücadelenin emrine verebilirsek, günün birinde kanımızın serpildiği, zaten bizim olmuş olan toprak üzerinde son nefesimizi vermek zorunda kalırsak, bilinsinki biz eylemlerimizin vüsatini ölçmüşüz, ve kendimizi büyük proleter ordusunun sadece bir parçası saymaktayız. Küba Devriminden ve onun ulu önderinden, onun dünyanın bu kesimindeki tutumundan çıkan büyük dersi öğrenmekten gurur duyuyoruz: 'İnsanlığın kaderi tehlikede iken, bir insanın ya da bir ulusun karşılaştığı tehlikelerin ya da fedakârlıklarının ne önemi var?'

Bizim her eylemimiz, emperyalizme karşı bir savaş narası, insanlığın büyük düşmanı Amerika Birleşki Devletleri'ne karşı halkın birleşmesi uğrunda bir savaş türküsüdür. Ölüm karşımıza çıkarsa varsın çıksın, buyursun; yeterki savaş narамız duyabilen bir kulağa ulaşabilsin ve silâhımızı kullanacak başka bir el uzanabilsin ve başka insanlar cenaze ağıtına makinalı tüfeklerin, yeni zafer ve savaş naralarının stakkato şarkısı ile ahenk katmaya hazır olsunlar.

CHE Bolivya dağlarında arkadaşları ile

Soruşturma

Ulusal bağımsızlık Anti-emperyalist mücadele

Ulusal bağımsızlık ve anti-emperyalist mücadele konusunda yapılan tartışmalar ve konuşmalar üzerine dergimiz, bir soruşturma yaparak konuya açıklık kazandırmak istemiştir. Soruşturma, cevapların uzunluğuna göre 1, 2 hafta daha devam edecektir.

Sorular

1 ● Atatürkçü geleneklere sadık, gerçekten bağımsız bir Türkiye'nin dış politikasında «Yurtta sulh, cihanda sulh» şiarına bağlı olarak, bütün devletlerle ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği ile dostça, ama mesafeli ilişkiler politikası izlenmesinin tek doğru yol olduğunu kabul eder misiniz?

2 ● Bu günkü durumda, ABD'nin Türkiye'deki vesayet niteliğinde imtiyazları devam ettiği sürece, böyle kişilikli bir dış politikanın izlenmesi olanağı var mıdır? Ve bu vesayet durumuna son verilmediği sürece U-2 olayı gibi olup bittilerin tekrarlanması tehlikesi her an mevcutken, dış politikamızı sanki yabancı etkiler dışında tâyin etme durumundaymışız gibi, «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'ya karşı düşmanlık politikası takip etmiyeceğiz» şeklinde bir beyan, gerçekçi bir görüşü yansıtır mı?

3 ● Sayın İnönü'nün CHP Parti Meclisindeki son konuşmasında belirttiği gibi, Sovyetler Birliği yetkililerinin ABD ile Türkiye arasındaki vesayet niteliğindeki ilişkileri yok sayarak, Rusya'ya ve Amerika'ya düşmanlık gütmeme politikasını kabul etmiş olmaları ve Rusların kendi çıkarları bakımından Türkiye'de vesayet durumunu hoşgörü ile karşılamaları, meseleye Türkiye'nin ulusal çıkarları açısından bakmakla yükümlü olan biz Türklerin de bu durumu hoşgörüyle karşılamasını gerektirir mi?

4 ● Birleşik Amerika ile aramızdaki vesayet ilişkilerine son vermek ve bu ülkeyle münasebetlerimizi «karşılıklı eşit şartlar altında ilişkiler» ilkesine uygun hâle getirmek için yapılmakta olan mücadelenin bizi otomatik olarak Rusya'nın kucağına atacağı, ve ilk başarılı bağımsızlık savaşını vermiş bulunan Türkiye'nin kaderinin Amerikan vesayeti ile Rus vesayeti arasında bir tercih olduğu yolundaki iddialara katılır mısınız?

5 ● Sayın İnönü'nün son demecindeki «Birleşik Amerika ve Sovyet Rusya birbirleriyle nükleer savaşa tutuşmamayı, bütün taahhütlerin üstünde birer dikkat meselesi saymışlardır» sözleri, bir uçtan bir uca Amerikan üsleriyle donanmış bulunan bir ülkenin vatandaşı olarak, üstelik, nükleer bir savaşın ilk hedefi haline gelecek bir ülkenin vatandaşı olarak, sizce güvence sayılabilir mi?

6 ● Dünya tarihinde en sağlam gibi görünen antlaşmaların bile ihlâl edildiği bir gerçek olduğuna göre, ABD ile SSCB arasındaki şu andaki dengenin bir gün bozulabileceğini ve bir nükleer savaşın kopabileceğini göz önünde tutarak, nükleer savaşın ilk hedefi olmak durumumuza son vermek amacıyla harekete geçmek gerekli midir?

7 ● Bu durumda Atatürkçü bir dış politikayı uygulayabilir duruma gelebilmek için, Amerika'nın her türlü imtiyazlarını kaldırmak ve bu devletle aramızdaki millî bağımsızlığımızla bağdaşmıyan ilişkilere son vermek amacıyla mücadele etmek, kutsal bir yurtseverlik görevi değil midir?

8 ● Sayın İnönü'nün «Bağımsızlık» ve «Antiemperyalizm» şiarlarına sahip çıkan güçler için «başka maksatlara âlet olma ihtimali» sözlerini kullanmasını nasıl karşılarsınız?

Doğan Avcıoğlu

1 ● Tek yol mudur bilmem ama doğru yol olduğunu kabul ederim.

2 ● Bence askerî ve diplomatik plândaki bağımlılıktan çok daha ciddi olan ekonomik planda bağımlılık. Ekonomi ancak dış yardımlarla kör topal ayakta durdukça ve dış yardım dilenciliği devam ettiği sürece, askeri ve diplomatik plânda bağımlılıktan kurtulmak mümkün değildir. Bugünkü ekonomik bağımlılık şartlarında, iki büyük devletle dostluk politikası sınırlı kalmaya mahkûm gözükmektedir.

3 ● Bir kurtuluş savaşı vererek elde ettiğimiz politik bağımsızlığı, Cumhuriyet sonrası yıllarda gösterilen büyük çabalara rağmen ekonomik bağımsızlıkla tamamlayamadık. Her Türk vatanseverinin görevi, tam bağımsızlığa ulaşma yolunda bütün gücüyle çalışmak olmalıdır.

4 ● Hayır.

5 ● Yeterli güvence değildir.

6 ● Evet.

7 ● Evet. Fakat herşeyden önce koltuk değneklerine ihtiyaç duymaksızın kendi ayakları üzerinde duran bir ekonomiye kavuşmak gerek.

8 ● «Bağımsızlık» ve «antiemperyalizm» savaşının art niyetlerle yürütüldüğü kanısında değilim.

Mümtaz Soysal

1 ● Evet, ama bu «mesafeli ilişkiler» in mutlaka «eşit» mesafede ilişkiler olması gerekmez. Söz konusu devletlerin politikaları, ulusal ilkelerimize ve yararlarımıza uygun düşmediği ölçüde, bu mesafe artabilir. ABD ile şimdi böyle bir durum söz konusudur.

2 ● Hayır. Soru biçiminde ifade edilmiş olan görüşe katılıyorum.

3 ● Türkiyenin ulusal ilkeleri ve yararları, dünya yüzündeki gelişmeleri hesaba katarak, ama **bunlarla bağlı olmaksızın** saptanır.

4 ● Sorunu böyle bir «tercih sorunu» olarak koyanlar, aslında bu tercihin belli bir yönde yapılmasını sağlama amacı gütmektedirler. Söz konusu olan bir «vesayet seçimi» değil, «bağımsızlık» seçimidir. Bunu sağlıyabilecek gücü kendilerinde bulmayanlar, sorunun niteliğini değiştirmeyi çıkar yol olarak kullanmaktadırlar.

5 ● Tam tersine, böyle bir dengeden doğan bir «tehlike» dir bu. Amerikan üslerinden arınmayı istemek, ulus olarak, bize düşer. Bu yüzden dengenin bozulmaması için karşı taraftan «taviz» istemek de ABD'nin bileceği iştir.

6 ● Elbette. Zannedersem, bunun temel cevabını insanların «yaşama» içgüdüsünde ve bunun «ulusallaşmasında» aramak gerekır. «Çekirdeksel» silah yığarak denge sağlamanın yanında, çekirdeksel silâhları azaltarak da denge sağlanabilir, ama bu dünya kapitalizminin işine gelmez.

7 ● Şüphesiz.

8 ● Bunun gerisinde «bütün insanların türlü maksatlara âlet edilebileceği» düşüncesini seziyorum. Yeni kuşakların hesaplara âlet olmayacak kadar yurtsever ve bilinçli davranabileceğine inananlar, böyle bir önyargıyla hareket etmezler.

Fakih Özfakıh

A) Görüşümün hangi çerçevede anlaşılması lâzımgeldiği:

Türkiye'de siyasi bir teşekkülün hâlen meclîste sorumlu bir üyesiyim. Mensubu olduğum CHP'nin bu soruların ihtiva ettiği mevzular hakkında kamuoyuna arzettiği görüşü vardır. Ben de o çerçevede sorulara cevap vereceğim. Bu türlü cevaplandırma dahi ancak benim görüşüm olarak kabul edilmeli ve partimi ilzam edici mahiyette görülmemelidir.

B) Soruların tümüne genel bakış:

a) Sorular:

1 — Amerika - Türkiye münasebetlerine

2 — Nato andlaşması ve tatbikatına

3 — Türkiyeye yaraşır hangi dış politikanın benimsenmesi lüzumuna dayanmaktadır.

b) Türkiyenin dış politikasının şartlarını tespit ederken hareket noktasının, yalnızca Türkiyenin menfaatleri olması lüzumu, Atatürk politikasının temel yapısı olduğuna şüphem yoktur.

c) Dış politikayı ve uluslararası ilişkileri tespit ederken, yakın menfaatlar kadar uzak menfaatları da, millet ve devlet bekası ülksünü de gözden ırak tutmamak lâzımdır .

d) Dış politikanın bugünkü Türkiye'yi getirdiği noktayı bir vâka olarak kabul etmekle beraber, temelinde yatan gerçekleri de birlikte kıymetlendirmek lâzımdır.

İşte cevaplarımız bu ölçülerin çerçevesinde sunulmuş olacaktır.

C) Sorulara geçiyorum:

1 ● «Yurtta sulh, cihanda sulh» parolası, millî menfaatlere ve millî haysiyete gölge düşürmediği müddetçe bir mânâ ifade eder. Yoksa eyyamcı, dıştan gelecek her talebi, uysallıkla kabul eden bir görüş olarak saymıyorum. Ab-

dülhamit devri de, aman huzur bozulmasın diye imparatorluk topraklarından parça parça vererek zahirî bir sulh temin etmişti. Bu sahte sulh devrine mukabil, Millî Mücadele, kahramanlıklar içinde bir millet doğuşunun sembolü oldu. Her zaman sulh değil, ama millî menfaatlere uyduğu müddetçe sulh parolası bir mânâ ifade eder. Bu espiri içinde ister Amerika, ister Rusya, veya başka devlet olsun, hareket noktam belli olduktan sonra, bize düşen isabetli politika «Dünya hareketleri içinde «denge politikası» görüşünden istifade etmektir. Uşağın, ağanın keyfine uymak için başkasına sövmesi misali, bir devlet hatırı için başka devlete sövmenin, kıraldan fazla kıralcı olmanın gerçek politika ile ve genel ve müstakbel menfaatler ile alâkası yoktur ve Atatürk prensiplerine bu ölçü içinde ihanet olur.

2 • Bugünkü durumda Amerika ile Türkiye arasındaki siyasî münasebetler, tarihî geilşi itibarı ile her iki devletin de menfaatı olduğu noktasından hareket edilerek doğmuş olmasına rağmen, Türk politikasında bir zümrenin ayakta kalabilmesi pahasına dış yardım alma ve karşılığında bir takım imtiyazlar verme şeklinde garip ve acı seyir takip etmiş olduğundan mesuliyette olduğu kadar, haklarda da eşitlik prensibi zedelenmiş ve millî haysiyeti yaralayan bir noktaya bizi getirmiştir. Bence münakaşa edilmesi lâzım gelen ve hattâ mücadelesi edilmesi lâzımgelen husus, münasebetlerden daha çok, haklarda da beklenen eşitliğin yerine getirilmesi hususudur.

Esasen, «Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerikaya karşı düşmanlık politikası takip etmiyeceğiz» sözünün, yaşamakta olduğumuz dünyanın vâkıalar zinciri içinde elbette bir espirisi ve ehemmiyeti vardır. Blokların ağaları, isimleri geçen iki devlettir. Bu isimlerden bahsetmek, bloklardan bahsetmek demektir. Fakat cümleyi süsleyen asıl ziynet, ikili andlaşmalar içinde menfaatlarımızı ve gururumuzu ihlâl eden imtiyazların kalkması hali olacaktır. Karşılıklı vecibeler olsun, fakat imtiyazlara hayır... Münasebetler olsun, fakat tek taraflı üstünlüklere hayır... Münasebetlerimizi üstünlük kurdurmayacak şekilde ayarlamak gerçek politikadır.

3 • ABD. ile ikili anlaşmalar kurmuşuz ve bazı üstünlükler tanımışız. Bunları, Türkiye politikasının kambur olup olmadığı noktasından ele almalıyız. Yoksa Rusya hoşgörürlülükle karşılar mı diye düşünmemeliyiz. Rusyanın ister şöyle, ister böyle karşılaması bizi fazla alâkadar etmemelidir. Asıl mesele, ikili anlaşmaların sivri taraflarının tespiti meselesidir. Bu da millî vicdanda tepki yapmıştır. Hükümetlerımizi meselenin üzerine çekecek gücü kazanmıştır. Bundan sonra ABD daha anlayışlı hareket edip bu meselelerin iç bünyemizde bizi, bir ölçü içinde de kendisini huzursuz bırakmaması için kamuoyumuza hürmeti düşünecek ve üzerimize düşen gölgesini üzerimizden çekecektir.

4 • Bu iddialara katılmam. Mücadelenin hedefi, ABD ile münasebetlerin kesilmesi esasına değil, ilişkilerdeki taraf üstünlüğünün hem devamlı dostluk ve hem de karşılıklı menfaatlar bakımından ortadan kaldırılması noktasıdır. ABD ile münasebetleri kesmek politikası, bu günkü Türkiyenin gerçek hayrına uymaz kanısındayım.

5 • 1945 de Rusya, verdiği bir nota ile 1921 tarihli Moskova anlaşmasında Kars ve Ardahanı isterken, Berlin Statüsüne rağmen Doğu Berlini yalnızca kendi emrine alırken nasıl ki, dünya sulhu ve kendi emniyeti prensibini ileri atmış ise, Türkiye'nin de içinde bulunduğu bir NATO zincirinin halkalarından birini teşkil eden Türkiyedeki NATO üsleri de müşterek manzumenin genel menfaatları ve Türkiyenin emniyeti bakımından kurulmuştur .Bunların tecavüz rampaları haline getirilmesi ise, hem NATOnun kuruluş maksadına ve hem de komşularımızla dostluk ahdine tecavüz mahiyetini alır. Sayın İnönünün bahsedilen sözlerini, Türkiye'nin durumunu ifade eder mahiyette değil, iki büyük devletin münasebetlerinin son noktasını ifade eder mahiyetinde anlamak lâzım geldiği kanısındayım. Türkiye'deki Nato üslerinin, komşuları huzursuz bırakması halinde Türkiyeye zarar verebileceği görüşünü sayın İnönü çok önce ortaya attı zannediyorum.

6 • Bu soru askerî tekniği alâkadar ediyor. Bütün mesele hür ve müstakil Türkiyenin ayakta tutulması için hangi savunma politikasının tatbik edilmesi lâzım geldiği meselesidir. Nato sistemi lüzumlu ise, temas edilen hususlar bir zaruret olur. Nato içinde istismar politikası ise, zararlı misafir olur. Sorunun cevabı, bu ana stratejinin tespitine bağlıdır.

7 • Yalnız ABD ile olan münasebetlerimizde değil, her hangi bir devletle olan münasebet lerimizde millî bağımsızlıkla bağdaşmıyan ilişkilerin kaldırılması millî menfaatlerimize uygun olduğu gerçeğini yukarıda kabul ettiğimize göre, bunun için çalışmanın da elbette vatanperverlikle alâkası vardır.

8 • Sayın İnönü, Hilâfet devrinden başlayarak her türlü rejimler içinde Türkiyenin kaderine damgasını vurmuş ve hayatını ona vakfetmiş millî bir kahramandır. Türkiyenin dış münasebetlerinde de tecrübesi herkesten fazladır. Türkiye ile ABD arasında dostluk değil, düşmanlık var iken bile, yakın komşu memleketler ile Türkiyenin münasebetlerini yakından müşahade etmiş bir insan olarak, temaslarda, samimi düşüncelerle hareket etmeyip geri niyetin getirdiği insanları kast ettiği kanısındayım. Yoksa, bağımsızlık ve antiemperyalizm prenspileri onun kılıcının, kaleminin ve Lozanda attığı imzanın kılıfıdır. Yadeller türküsü söyleyeceklere bir ikazdır. Yoksa yürekleri yalnızca vatan selameti, milli bağımsızlık ve her istikametten gelen emperyalizme karşı savaş için kendini adayan insanları kast ettiğini zannetmiyorum. Dikkat edilirse «âlet olma ihtimali» deniliyor. Bu türlü düşünüş vatanın her türlü istilâdan kurtulması için çalışan güçlere ağır gelmemeli ve İnönü, kendi eserine ihanet eden insan durumunda telakki edilmemelidir.

İlhami Soysal

1 • Evet, tek doğru yol mudur, bu konuda bir şey diyemem ama bunu bir doğru politika kabul ederim.

2 • Elbette ki hayır. Bence dış yardım dilenmeye yönelmiş ve kalkınmasını sadece dış yardıma bağlamış bir ülke, askeri vesayetten farzı muhal kurtulsa bile ekonomik vesayetten kurtulamayacak, dolayısıyla bağımlı politika izlemeye mahkûm olacaktır. Bu durumda, «vatan, millet yolunda» atılacak nutuklar birer palavradan başka birşey değildir.

3 • Sovyetler neyi nasıl kabul eder, bunu bilmem, beni pek fazla da ilgilendirmiyor. Beni ilgilendiren tek şey, süper devletlerin Türkiye'nin ve Türk halkının sırtından bir takım pazarlıklara girebilme cür'etini göstermeleri ve buna bir takım Türklerin de hoşgörüyle bakmasıdır ki, böyle bir tutumu sadece nefretle karşılarım.

4 • Hayır. Ben haysiyetli ve bağımsızlığı için ölmesini bilen halkların kucaktan kucağa düşecek yosmalar olmadığı inanışındayımdır.

5 • Elbette ki hayır. İnönü'nün de konuşmasından anladığım, bunu tam bır güvence say madığı yolundadır.

6 • Elbette, durup birşey yapmamak vatana ve halka ihanettir.

7 • Yurtseverlik başka nasıl olur, nasıl ispatlanır ki?

8 • Sayın İnönü fart-ı hassasiyet göstermiş. Aynı hassasiyeti, bağımsızlık ve anti-emperyalist savaşa sahip çıkmayanlara karşı da göstermesini temenni ederdim. Çünkü böylelerinin başka maksatlara âlet olmaları ihtimalden de öte bir gerçektir .

Sami Küçük

1 • Bağımsız bir Türkiyenin, kişiliği olan dış politikası; ancak «Yurtta sulh, cihanda sulh» sloganıyla, bütün devletlerle ve özellikle komşularla dost ve büyük devletlerle hem dost ve hem de mesafeli bir dış politika takibi ile uygulanabilir.

2 • Bugünkü durumda; Türk devletinin büyük bir devletle, Amerika ile olan ve Türkiye lehinde olmadığı kanısında bulunduğum ilişkileri dolayısıyla, yukarda belirtilen bir dış politikayı uygulayabilmesi mümkün görülememektedir. Dış politikada manevra sahası teşkil edecek olan mesafe, bugün Türkiyede, Amerika lehine olarak adeta sıfıra indirilmiştir.

3 • Dış politikada ebedî dostluklar yok, fakat ebedî menfaatler çıkarlar- vardır. Bu herkesce bilindiği gibi, yine devletlerin kendi sınırlarında sanayileşmiş kuvvetli devler görmek istemedikleri de bilinmektedir.

Napolyon Çin için «Bırakın Çin uyusun, aksi halde pişman olursunuz» demişti. Dost ve komşularımızın bu politikayı bize de uygulamak istediklerini bilmek ve belirtmek kehanet olmasa gerek.

4 • Millî Kurtuluş savaşı vermiş ve o günün çok zor koşulları altında dahi KUCAK POLİTİKASI'na, elinin şöyle tersiyle HAYIR demiş olan Türkiyenin, bir vesayetten kurtulduktan sonra diğerini benimseyeceğini iddia etmek, millî şuur ve benlikten yoksunluğun ve satılmışlığın tam bir ifadesidir.

5 • Sayın İnönü'nün dediği gibi bu iki süper devlet birbirleriyle nükleer savaşa varacak bir harbe girmeme hususunda çok dikkatlidirler. Fakat yine bu iki devlet, kendi ülkelerine yönelmemek kayıt ve şartıyla, birbirlerinin müttefikleri üzerine bu silâhları kullanmıyacaklarını garanti etmemişlerdir.

Amerikanın total harpten sonra elâstiki tepki adını verdikleri Flexible Response stratejisini benimsemesi de bunu doğrular.

6 • Amerika ile Rusya arasındaki birbirlerine taarruz etmeme anlaşmasının bozulabileceği gibi, 5 inci maddede de anlatıldığı üzere bu iki süper devlet, tahrip güçlerini birbirlerine göstermek için nükleer silâhları birbirlerinin müttefikleri üzerinde de deneyerek harbe girebileceklerini göstermektedir. Bu husus NATO üyeleri arasında da uzun tartışma konusu olmaktadır. Bu itibarla Türkiye'nin atom silâhlarından ve atoma hedef olabilecek üslerden arınması Türkiye için hayatî önemi haizdir.

7 • Evet.

8 • Türkiye emperyalizme ve uluslararası kapitalizme karşı Millî Kurtuluş savaşı vermiş ve bu savaş sonunda millî bağımsızlığına kavuşmuştur.

Türkiyenin bugün içine düştüğü durumdan kurtulabilmesi için emperyalizme karşı yapılacak bağımsızlık mücadelesi, su katılmamış bir milliyetçilik hareketidir.

Sencer Güneşsoy

1 • «Yurtta sulh, cihanda sulh» şiar olarak bütün devletler içindir. Ama eşit şartlar altında olursa... İki devlet arasındaki sömürücü ilişkiler ve bağımsızlığı ihlâl niyetleri dostluğu kaldırır. Oldukça değişik mesafeli ilişki politikası izlenmesi gerekir.

2 • Kişilikli dış politika, yani tam bağımsız ülke olmanın politikası, hiçbir vesayet veya benzeri tanımaz ki böyle bir politika izlemek olanağı olsun...

3 • Rusların, vesayet hakkını ABD'ye tanıması ya da Amerikanın bu hakkı kendinde görmesi, kanımca onur kırıcıdır. Bu ülke üzerinde gayrimillî hiçbir unsurun söz sahibi olmaması şarttır.

4 • Bu soy tartışmaları gülünç buluyorum. Bağımsızlığın anlamı açıktır.

5 • İlk mesele millet olmanın onuruna yaraşır şekilde özgür olmaktır. Önemlisi ve onurlusu, kendi güvenliğini kendinin sağlamasıdır.

7 • Evet, en kutsal görevdir.

8 • Millî Kurtuluş Savaşı kahramanı sayın İnönü'nün bağımsızlık mücadelesini samimiyetle yürütenleri ve antiemperyalist öteki güçleri kastettiğini zannetmiyorum.

Gençlik • FKF Merkez Yürütme Kurulunun 1 numaralı bülteni

MERKEZ YÜRÜTME KURULUNUN GÖRÜŞLERİ:

Merkez yürütme kurulu 12 Ocak 1969 tarihinde yaptığı ilk toplantısında, Türkiyedeki hakim çelişkinin Amerikan emperyalizm'i, işbirlikçileri, feodal kalıntılar ile proleterya ve diğer millîci sınıf ve tabakalar arasında olduğu görüşünde birleşmiştir. Yine proleterya ile diğer millîci sınıf ve tabakalar arasında da çelişkinin söz konusu olduğu, ama bu çelişkinin diğeri yanında zayıf ve öncelikle çözümlenmesi gerekmeyen bir çelişki olduğu görüşünde de birleşilmiştir. Bu durumda en üretken ve en çok ezilen sınıf olması nedeniyle devrimci potansiyeli de en büyük sınıf olması nedeniyle devrimci potansiyeli de en büyük sınıf olan proleterya, nihai hedefini, yani sosyalizm hedefini bilerek, ön aşama olan Amerikan emperyalizm'i, işbirlikçileri ve feodal kalıntıların temizlenmesi yolunda diğer bütün millîci sınıf ve tabakaları bir araya getirip, tarihî önderliğini yerine getirmek zorundadır.

Proleteryanın bu önderlik görevini eksiksiz olarak yerine getirebilmesi için, bütün proleter unsurların bir örgüt içinde birleştirilip, kendilerine bilimsel sosyalizm öğretisinin derinliğine verilmesi, bu öncülüğe hazırlanmaları gerekmektedir. Yapılacak olan, ikili eylem biçimini birarada yürütmektir. Bütün millîci sınıf ve tabakalarla organik bağlar kurup, onların Amerikan sömürgeciliğine karşı olan devrimci potansiyellerini harekete getirerek cepheyi genişletirken, proleterya örgütünün de tamamlanması yolunda hızla harekete geçmek gerekmektedir. Şüphesiz, proleterya örgütü öncülüğünde Amerikan sömürgeciliğinden rahatsız olan sınıf ve tabakalar arasında kurulmaya çalışılan güçbirliği, en geniş anlamıyla sıcak savaşın en sert olduğu devrede ortaya çıkacaktır. Bütün bunları bilerek, önümüzdeki millî demokratik devrim aşaması, yani Amerikan sömürgeciliği, işbirlikçileri ve feodal kalıntıların temizlenmesi yolunda proleterya örgütünün millîci güçleri bir araya toplayacak sistemli devrimci eyleme girişmesi gerekmektedir. Kısacası, stratejik plânda millî demokratik devrim aşaması için harekete geçilirken, sosyalist örgütlenme ve bilinçlendirme işleri de hızla yürütülecektir. Bunun aksini düşünmek, sosyalist devrim aşamasında olduğumuzu zannederek proleteryayı tek başına kavgaya sürmek, millîci demokratik devrim için öncülük görevini yerine getirip, sonunda sosyalizmi kuracak kadroları ölüme sürmekle eşanlamlıdır. Bunu düşünmek maceracılık, bilerek veya bilmeyerek sosyalist kavgaya ihanettir.

Bizler bu kavganın gençlik kesimi olarak ken di örgütümüzü sağlamlaştırırken, millîci güçlerle proleter devrimcileri arasında organik bağar kurulmasına da önayak olabiliriz. Zaten bilerek veya bilmiyerek Amerikan sömürgeciliğinin maşalığını yapan bir avuç komando bozuntusuna karşı bu birlik doğal olarak sağlanmaya başlanmıştır. Bundan sonra da Amerikan sömürgeciliği koğuluncaya dek sürecektir. Ayrıca gençlik, proleteryanın örgütlenmesinde ve bilinçlendirilmesinde kendine düşen görevi elinden geldiği kadar başarmaya çalışacaktır.

Amerikan sömürgeciliğinin emrindeki bilinçli faşistler, halka söyleyecek sözleri olmadığı için, bir komando miti yaratıp, lise eğitimi ile beyni yıkanmış fakir halk çocuklarını, düzenin bozukluğu sonucu iş bulamayan gençleri ve ümmetçi grupları bu mit etrafında toplayarak devrimci güçlere karşı kullanmaya çalışmaktadırlar. İşin farkında olmayan fakir halk çocukları akıllarını başlarına toplamalıdırlar. Kendi kendilerine vurduklarını, kendilerini karanlığa kitlediklerini anlamalıdırlar. Cahillikleri de birgün affedilmeleri için yeterli mazeret haline gelmeyecektir.

Amerikaya karşı yapılan protestolara gelince, bunlar hepimizin ortak hareketleridir. Orta Doğu Teknik Üniversitesinde yakılan araba ise, 11. Kurtuluş Savaşımızın ilk meşalesidir. Şimdi yapılacak olan, bu terörist eylemler zincirini durdurup, olayın meyvalarından mümkün olduğu ka dar yararlanmak, olayı geniş halk kitlelerine maletmektir. Amerikanın istediği ise, proleter devrimcilerini halktan kopuk terörist eylemler zincirine sokarak, kendi örgütlerini sağlamlaştırmadan ve diğer millîci güçlerle de organik bağlar kurmadan toparlamaktır. Sonuç olarak da, sosyalist ve anti-emperyalist hareket geriye atılacak, halkımızın kurtuluşu gecikecektir. Şimdilik bunu başaramamış ve olay da geniş halk kitlelerine malolmağa başlamıştır. Bu başarısızlıklarının verdiği öfkeyle aptalca bir plân hazırlıyarak, kendi ikmal merkezlerine zararsız bir bomba koymuşlardır. Şu anda da halkın alaycı gülümseyişi karşısında, yalancı ve şapşalca bir telâşla suçlu aramaktadırlar.

İçinde bulunduğumuz devre, sosyalistler için stratejik teşkilâtlanma devresidir. Bu devrede halktan kopuk her terörîstçe atılış maceracılık olur, harekete zarar verir. Yapacağımız eylemlerin mümkün olduğu kadar kitle eylemleri olmasına dikkat etmemiz gerekmektedir. Sosyalist militanların bunu dikkate alarak, merkezin kontrolundan kopuk, kendi başlarına harekete girişmemeleri gerekmektedir.

Genel Başkan: Yusuf KÜPELİ

---

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar •

Diyalektiğin Kanunları (III)

IV. Diyalektiğin dördüncü kanunu: Diyalektiğin temel kanunu, diyalektiğin özü olan bu kanun Karşıtların mücadelesi **kanunudur.**

Biliyoruz ki evrenin bütün gerçeği devinmedir, harekettir, ve bu hareket iki biçime, niceliksel ve niteliksel olarak iki biçime bürünür. Peki devim, hareket neden vardır? Evreni karakterize eden, niceliğin niteliğe dönüşmesi, bir nitelikten yeni bir niteliğe geçiş biçimindeki değişikliğin, gelişmenin nedeni nedir? İşte bu karşıtların mücadelesi'**dir,** çelişki'**dir.**

«Metafiziğin tersine, diyalektik, doğadaki nesnelerin ve doğa olaylarının iç çelişkiler taşıdıkları, çünkü onların hepsinin bir olumlu bir olumsuz yanları, bir geçmişleri bir gelecekleri olduğu; herşeyin yitip gitmekte olan ve gelişmekte olan unsurlar taşıdığı, karşıtların mücadelesinin, eski ile yeni arasındaki, bozulup geriliyenle, gelişen arasındaki mücadelenin, gelişme sürecinin, nicelik değişikliklerinin nitelik değişiklikleri haline dönüşünün iç muhtevası olduğu görüşünden hareket eder.»

İşte, bu her şeyin bir olumlu bir olumsuzbir ölüp giden bir yenilenen, doğan yönü oluşuna ve bunların o nesne içinde, o olay içinde sürekli mücadele halinde bulunuşuna çelişki diyoruz. Bütün değişikliğin, bütün gelişmenin, bütün hareketin nedeni çelişkidir.

ÇELİŞKİNİN KARAKTERLERİ

a) Çelişki içtedir / içkin-dahilidir /

Çelişki, ele alacağımız herhangi bir hareketin herhangi bir nesnenin dışında soyut bir kavram değildir, hareketin içindedir, bizzat hareketin özüdür.

Örneğin bir buğday tanesini, tohumunu ele alalım. Eğer bu tohum sadece tohum olsaydı sonsuza kadar tohum olarak kalacaktı. Ama o değişme gücünü de kendi içinde taşır, çünkü o bitki olacaktır. Bitki olma yönü mücadeleyi kazanacaktır. Bütün gerçek için bu böyledir. Eğer bir şey değişiyorsa, aynı zamanda hem kendisidir, hem de kendisinden başka bir şeydir.

«Eşyanın gelişmesinin temel nedeni, eşyanın dışında değil, bizzat kendi içinde, ve ondan ayrılmaz bir şekilde içinde bulunan çelişkili tabiatında bulunur.»

Gene klasik su örneğini alırsak, suyun gaz ya da katı hale geçişlerini açıklayan şey, su molekülleri arasındaki yaklaşma, bitişme kuvvetleriyle her moleküle özgü hareket arasında ki, molekülleri uzaklaşıp dağılmaya iten kinetik enerji arasındaki çelişkidir. Ama suyu sadece 0 - 100 derece arasında ele alacak olursak bu karşıtların mücadelesi gözden kaçar, göze çarpan suyun sıvı halinin dengesidir. Gerçeğin görünen yönü derin gerçeği, özü, yani su örneğinde bitişme kuvvetleriyle dağılma kuvvetleri arasındaki mücadeleyi gizler. Suyun gaz haline geçişinde dağılma güçlerinin zaferi vardır. Katı hale geçişte ise, tersine bitişme güçlerinin zaferi vardır. Katı hale geçildiğinde moleküllerin hareketi, dağılma güçleri olumsuz yöndür. Gaz halinde ise olum suz yön/negatif -ikincil- tali yön/moleküllerin bitişme eğilimidir.

Çelişki eşyanın dışında değil içindedir, dedik. Çevrenin, dış koşulların değişiklikte rolü yok mudur? Elbette ki vardır. Zaten diyalektiğin birinci kanunu her şeyin birbirine bağlı olduğunu ve hiçbir gerçeğin onu çevreleyen koşullardan ayrı olarak incelenemiyeceğini öğretir. Su örneğinde, dış koşul olarak ısının artması moleküllerin hareketini yani dağılma güçlerini arttırır. Azalması tersine bitişme eğilimi doğrultusunda etki yapar. Ama çelişki, gelişmenin, değişikliğin temel nedenidir. Şeyler arasındaki birbirine bağlı olma hali ve karşılıklı etki çelişkiye kıyasla ikincildir, talidir. Çelişki olmazsa dış koşullar etken olamazlar.

Örneğin devrim, toplum içindeki, çeşitli evrelerden geçen çelişkinin ürünüdür. Çelişki olmadan çelişkinin çözümlenmesi (toplumda devrim) de yoktur. Devrim ne Tanrıdan ne de Şeytandan gelir, ne de bazı kışkırtıcılar devrimi yapar. Dıştan yapılan müdahaleler, dış etkenlerin etkisi ikincildir; öz olan, temel olan çelişkidir, içte olan iç nedendir.

işverenler, isçileri ezmeğe hazırlanıyor!

İşçi sınıfının kollektif mücadele bilincine yavaş yavaş ulaşmağa başlaması, işverenleri harekete geçirmiş bulunmaktadır. Çeşitli işyerlerinde meydana gelen direnme olayları hakim sınıflarca genel bir taarruzla karşılanacağa benzemek tedir. Gerek politik alandaki hazırlıklar gerekse çalışma alanındaki hazırlıklar bu genel taarruzun belirtileriyle douldur.

Politik alandaki hazırlıkların tümü, doğrudan doğruya işçi sınıfını hedef alıyor görünmemekteyse de nihaî hedefin proleteryanın bilinçlenmesini önlemek olduğu besbellidir.

Anayasa Nizamını Koruma Kanunu, Ceza Kanunna getirilen değişiklikler hep bu cümlededir. Bu arada hakim sınıflar kendi meslekî örgütleri hatta işçi sınıfı örgütleri içindeki müttefikleri yolukla da, işçi sınıfının politik, giderek ekonomik mücadelesini önleyici tedbirler almaya çalışmaktadır. Geçen sayımızda bahsettiğimiz Yeni Sendikalar Kanunu teklifi bunun iyi bir örneğidir. Diğer bir örnek de İşveren Sendikaları Konfederasyonunun giriştiği hazırlıklardır.

Konfederasyonun hazırlattığı bir raporda son işçi direnişleri söz konusu edilmekte ve raporun «İşyerlerinde Vuku Bulan Kanun Dışı Olaylar Hakkında» olduğu belirtilmektedir.

Rapor, 7 işveren sendikası temsilcisi ve iki konfederasyon temsilcisi tarafından hazırlanmıştır. Metinden anlaşılacağı üzere Profesyonel bilirkişilerden prof. Sahir Erman ve Sahir Kurutluoğlu'nun da yüksek mütalâaları alınmıştır.

20 sayfalık raporda kanun dışı fiiller; işgal, oturma grevi, verimin düşürülmesi, kuşatma olarak sınıflandırılmış ve bu fiillere örnek olarak Derby, Kavel, Emayetaş, Magirus v.s. olaylar gösterilmiştir. Raporun en ilginç yanı, kanun dışı saydıkları hareketlere karşı tavsiye edilen giderici çareler» bölümüdür.

Bu çareler, işletme içi ve dışı tedbirler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Şimdi bu tedbirlere bir göz atalım. Raporda, «başarılı sonuçlar» verdiği iddia edilen ilk tedbir «kanunsuz fiil ve hareketleri kararlaştıran veya teşvik eden veya devamını sağlayan ele başlarının tesbit edilmesi, bunların işine son verme cihetine gidilmesi gerekir. İşe son vermede olaya göre, 275 sayılı (Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt) Kanununun 29. maddesi uygulanabileceği gibi 931 sayılı kanunun (İş Kanunu) 17. maddesi de uygulanabilir» dir.

Görüleceği gibi ilk tedbir işçi liderlerini temzilemektir. İşveren Sendikaları Konfederasyonu nun tavsiye ettiği diğer bir tedbir ise, işçilere karşı kendi sendikalarını kullanmaktır. Rapor bu konuda şöyle demektedir: «Mümkün olduğu takdirde, işçi sendikalarının sorumluluğu cihetine gidilmesi, olayları önlemede en etkili çarelerden biridir. Bilhassa yürürlükte olan bir sözleşmenin mevcut olduğu hallerde bu tedbire başvurmak kolaylaşmaktadır.» Daha ilerde bu yolla bir olayın önlendiği anlatılmakta, sorumluluktan korkan sendikanın olayı takbih etmek zorunda kaldığı belirtilmektedir.

İşletme dışı tedbirlerde ise, işgal, oturma grevi, kuşatma gibi olaylara karşı müsamaha gösterilmemesi örgütlenmekte, zaten işverenden yana olan kanunlar büyük bir titizlikle didik didik edilmektedir. Bu konuda prof. Sahir Erman'ın ve Sahir Kurutluoğlu'nun gösterdikleri işgüzarlık kayda değerdir. Sayın hukukçular, işgal olayları karşısında cezaları ağırlaştırabilmek için, karakuşî yorumlar yapmakta, grev tarifinde çeşitli spekülâsyonlara girerek işçileri mahkûm etmeye çalışmaktadırlar. Örneğin prof. Sahir Erman, işgal fiilinin kanunsuz grev sayılamıyacağını, bundan dolayı işgal fiillerine karşı uygulanacak cezanın kanunsuz greve karşı uygulanan ceza değil, «ticaretten men»e uygulanacak ceza olması gerektiğini söylemektedir. Kanunsuz grevde uygulanacak ceza bir aydan üç aya kadar hapis olduğu halde «ticaretten men»e uygulanacak ceza bir aydan iki seneye kadar uzamaktadır.

Sahir Erman bu parlak fikrini şu gerekçeye dayandırmıştır: Kanundaki tarifinden grevin unsurlarının, 1 — İşçilerin işi bırakmaları, 2 — Grev hususunda anlaşma veya işçi teşekkülünün kararına uyma, olduğu belirmektedir. Ancak, Sahir Erman bu unsurlar içine bir başkasını da eklemiştir. Bu ise, «işyerini terk» tir. Yani, bir fiilin «grev» sayılabilmesi için işçilerin işi bırakmaları aralarında anlaşmış olmaları veya bir işçi teşekkülünün kararına uymaları yetmemekte, bir de o işyerini terketmeleri gerekmektedir. Bu durumda işgal olayı, işçilerin «işyerini terk »şartını yerine getirmedikleri için grev sayılamaz ve dolayısıyla grev olmayan bi rfiilin kanunsuz grev olması düşünülemez. Yani işgal olayı bir «kanunsuz grev» değil, işvereni «ticaretten men» dir. Oysa, grevi tarif eden 275 sayılı toplu sözleşme grev ve lokavt kanununda, «işyerini terk» şartından en ufak bir şekilde bahsedilmemektedir. Nitekim bu konuda raporu hazırlayan komisyon, bu kraldan fazla kralcı profesörün fikrine katılmamış, katılamamıştır. Komisyon bu konudaki fikrini şöyle açıklamaktadır. «Komisyonumuza göre i,şyerini terk, grevin kanunî tarifinde yer almamıştır ve grevin bir unsuru olarak kabul edilemez.»

Sahir Erman'ın diğer bir spekülasyonu ise, anlaşma teriminin hukuki niteliği üzerinde olmuştur. Sahir Erman, «anlaşmadan maksat, toplanıp görüşme neticesinde alınan bir kararın varlığı **değildir. Anlaşma ile kastedilen işçinin iradesinin neticeye yönelmesidir.** Bunun için, sözle, yazı ile veya işaretle anlaşmaya lüzum yoktur. Bir işçinin, başka bir işçiyi görüp aynen verimi düşürmesi veya işi durdurması; iradesinin neticeye yöneldiğini gösterir.» demektedir. Böylece işçiler kıskıvrak yakalanmak istenmektedir.

İşverenler, Konfederasyonunun hazırladığı rapordan da anlaşılacağı üzere, direnme hareketlerine sert tedbirlerle cevap vermeyi tasarlamak tadırlar. Bu tasarı ideolojik silâhla donatılmamış işçi kitlelerinde kısa vadede başarı sağlasa da, uzun vadede bilinçlenmelerine yarayacaktır. Ancak bu öneri, herhangi bir işçi örgütünün gevşemesini, işverenler taarruzu karşısında işçiyi yalnız bırakmasını aslâ mazur göstermez. Bu öneri tam tersine Meslekî veya Siyasî Devrimci İşçi Örgütlerine mücadele borusunu çalmaktadır. Zira işveren taarruzları karşısında işçiler aralarındaki birliği nedenli korur, örgütlü mücadelenin gücünü ne denli anlarlarsa, bilinçlenme o kadar hızlı ve derin olacaktır.

İŞYERLERİNDE
VUKU BULAN
KANUN DIŞI
OLAYLAR HAKKINDA
RAPOR

İşveren Sendikaları Konfederasyonunun hazırlatıp yayınladığı raporun kapağı.

Mutlu olmak varken

Behzat AY

Üç yıldan beri her yeni yıla girerken A. Kadir'in birer yapıtı ile karşılaştık. 1967 yılına girerken «1938 Harp Okulu Olayı ve Nâzım Hikmet», 1968'de «Bugünün Diliyle Tevfik Fikret», 1969 da da «Mutlu Olmak Varken.»

«Mutlu Olmak Varken» e A. Kadir, bundan önce yayımladığı üç şiir kitabını (Tebliğ, Hoşgeldin Halil İbrahim, Dört Pencere) ve ayrıca hiçbir yerde yayınlanmamış kırk beş şiirini almış. İyi de etmiş. Böylece hem şiir severlere, sanatçılara, incelemecilere kolaylıklar sağlamış oluyor hem de tükenen kitapları ile 1943'de toplanan «Tebliğ» ini ve yayınlanmamış şiirlerini derli toplu büyük bir şiir kitabı durumuna sokmuş oluyor.

Güzel bir önsöz yazmış. A. Kadir «belki gerekli, belki gereksiz» diye başlamış önsüze ama, bizce çok gerekli... Türkiyemizde bir şairin ekmek kavgasını, gördüğü zulümleri bilmiyenler ve gelecek kuşaklar öğrenmiş olur.

Hoş şiirlerinden aldığım aşağıdaki dizeler de her şeyi anlatıyor ya:

«Belki burda,
hiç yoktan,
yani lüzumsuz yere,
bize ölmek de var.»

(Ayna, Yüzüm ve Dreyfüs. s. 78)

«Seni daima
demirler arakasında görüyorum.
Saçların ateş içinde,
gözlerinde delikanlılığın.
Duruşun hep o:
Gene dağ gibi.»

(Ustaya Mektuplar I. s. 116)

«Bir gün gelir,
her şey unutulur,
açlık, sürgün ,hapisane,
ve yıllarca takip edildiğimiz
sokak sokak.»

(Ustaya Mektuplar 4. s. 121)

A. Kadir, şiirlerini nerde ve kaç yılında yazdığını da belirtmiş. 1938 yılında başlıyor 1963 yılında bitiyor. Ankara, Çorum, Diyarbakır, Sapanca, İstanbul, Muğla, Balıkesir, Konya, Kırşehir ve tekrar İstanbul'da yazmış şiirleri...

Böylece sürgünlük yılları ve sürgün edildiği yerler de belli oluyor.

«Bastılar bugün odamı öğle üzeri.
Ne üstüm başım kaldı aranmadık,
ne yatağımın içi.»

(Kulağımın Dibinde. s. 99)

Diyor bir şiirinde. Besbelli esrar, afyon gibi bir şeyler buluyorlar ki sürüyorlardı!

Halbuki A. Kadir'in istediği:

«Tok günler gelecek, oğlum Mehmet,
aydınlık günler, hür günler.
Gittiğin yerde ekmek bulacak, dost bulacaksın
Güneşli dağlar ortasında uyanan Anadolu'ma,
ne böyle yoksulluklar gelecek,
ne böyle sürgünler.»

(Oğlum Mehmet. s. 155)

İstediği bu A. Kadir'in. Ve bu istek şiirlerini ören sürgün, hasret, işkence, acı, direnç ipliğine malolmuş... Bu ipliklerle örülmüş bir yumak A. Kadir'in «Mutlu Olmak Varken» i. Olgun bir yumak.

A. Kadir kuşkusuz büyük bir şair... Ben bunu söylemek istemiyorum, bu durum zaten biliniyor; ben ,bu yıl da dolu geldin A. Kadir demek istiyorum, o kadar...

Kitap • İnsanın türeyişi hakkında

N. Yılmaz

Bir maymunun sırıtmasından, zamanla bir Mona Lisa tebessümü çıktığını düşünmek, insanda daima daha yüksek şeylere, daha mükemmel geleceğe kavuşmak özlemini kuvvetlendirse gerektir.
Sir Charles Sherrington.

Charles Robert Darwin'in ünlü The Descent of Men isimli eseri, yayınlanmasından tam 98 yıl sonra İnsanın Türeyişi adıyla Yavuz Erkoçak tarafındaan çevrilerek Sol Yayınları arasında Türkçemize kazandırıldı. Böylece Darwin'in bir eseri de ilk olarak Türkçeye çevrilmiş oldu. Bir asırdan fazla bir süredir Avrupa ve Amerika'da Darwin'in görüşleri büyük fırtınalar koparmış, teorisi tahrif edilmiş ve bu teoriyi benimsiyenlerin başı dertten kurtulamamaştır. Amerika'da gerici çevreler çeşitli dernekler kurarak üç eyalette teorinin okullarda okutulmasını engelleyecek kanunlar çıkartmışlardı. Bu derneklerin en ünlüsü Antievolution League of America'ydı. Bunların etkisiyle Tennensee'de 1925'de genç bir öğretmen, teoriyi okuttuğu için tevkif edildi ve daha sonra da 100 dolar para cezası ve öğretmenlikten azil cezalarına çarptırıldı.

Bugün hâlâ Türkiye'de birçok kimse Darwin'in insanın maymundan geldiğini ileri sürdüğünü sanmakta, teoriyi kabaca böyle bilmektedir. Okullarda teori okutulmadığı gibi, biyoloji öğretmenlerinin çoğunun düşüncesi de nerhalde bundan farklı değildir. Bu sebepten eserin orijinalini okuma olanağına kavuşmak bizler için önemlidir.

Kitap okunduğu zaman bilim adamının ne olduğu ve bilimsel araştırmanın nasıl yapıldığı somut olarak gözler önüne serilmektedir. Darwin'in sabrına, inceleme ve araştırma gücüne saygı duymamak mümkün değildır. Daha okul yıllarında okuldan kaçarak tabiatan giden Darwin daha sonra 1831 de Beagle gemisiyle beş yıl süren bir yolculuğa çıkıyor ve bu sırada bulduğu çeşitli bitki, hayvan ve insan türleri ve fosiller üzerinde kılıkırk yararcasına incelemeler yapıyordu. 1842 yılına geldiğinde düşünceleri iyice belirlenmiş ve kendi deyimiyle, «İşe yarayacak ve üzerinde çalışılacak bir teori» elde etmişti. Nihayet 1859'da On The Origin of Spesies (Türlerin Kökeni) yayınlandı. Darwin, evrim (evolution) kuramını «doğal ayıklanma» varsayımı üzerinde kuruyordu. Bütün canlılar dünyasında bitki, hayvan ve insanın milyonlarca yüzyıldan bu yana süregelen bir evrimin ürünü olduğu düşüncesi metafizik tabiat anlayışını temelinden sarstı. Açıkça olmamakla beraber bu eserinde de Darwin insanın kökeni konusuna değinmiş oluyordu. Halbuki, Tevrat'ın Tekvin bölümünde hayvan türlerinin teker teker yaratıldıkları kabul edilmekteydi. O zamana kadar hâkim olan görüşün yıkılmasını tıpkı üç asır önce Copernic'in, evrenin merkezinin dünya olmadığını ortaya koyduğu zamanki pek az ilim adamı kilise ve idealist görüşlü bilim adamları hazmeğini ortaya koyduğu zamanki gibi kilise ve idealist görüşlü bilim adamları hazmedemiyorlardı. Pek az ilim adamı Darwin'den yana çıktı. Bunların en önemlisi, kendisine «Darwin'in bulduğu» adını takan Thomas Huxley'dir.

İnsanın Türeyişi'nde Darwin, daha embriyon halinden alarak gerek hayvan türlerini, gerekse hayvanla insanı hem maddî yapıları hem de zihni yetenekleri bakımından hayran olunacak bir biçimde incelemektedir. Darwin: «Bu kitabın vardığı en önemli sonuç, yani insanın daha aşağı derecede organize bir yaratıktan türemiş olması, birçokları için büyük bir hiddet sebebi olacaktır. Buna üzülüyorum.» (sayfa : 263) demektedir. Kitabın hiçbir yerinde «insanın maymudan geldiği »tezine rastlamak mümkün değildir. Bugün artık ispatlanmış olan Darwin'in görüşü, insanın maymunların da içinde bulunduğu primat edilen memeliler türünden geldiğidir. Darwin : «Maksatlı bir şekilde gözlerimizi kapatmazsak, bugünkü bilgilerimize dayanarak nereden türediğimizi gerçeğe oldukça yakın bir şekilde anlayabilir ve bundan utanmamıza lüzum olmadığını anlarız. En aşağı organizma, ayaklarımızın altındaki anorganik tozlardan çok yüksektir. Ve ön yargısı olmayan hiçbir insana ne kadar aşağı olursa olsun, herhangi bir canlı yaratığı, harikulâde yapısı ve özellikleri hakkında coşkuya kapılmadan inceleyemez.» diyor (.sayfa :210-211)

Kitabın «Özet ve Sonuç» bölümündeki Darwin'in sözleri ise, gerçek bir bilim adamının alçak gönüllülüğünü göstermesi bakımından önemlidir : «Söz konusu ettiğim görüşlerin çoğu çok spekülâtiftir; ve bunlardan bazılarının yanlış olduğu hiç şüphesiz ispatlanacaktır. Ama ben, her olayda bir görüşü diğerinden daha çok kabul edilebilir hale getiren sebepleri açıkladım. Evrim ilkesinin insanın tabiat tarihindeki en karışık problemlerinden birkaçını ne dereceye kadar açıklayabileceğini denemek için çaba harcadım. Yanlış olaylar bilimin ilerlemesi için çok zararlıdır. Çünkü çok kere uzun süre direnirler. Buna karşılık yanlış teoriler, bir miktar delil ile desteklenmiş bile olsa bir kötülüğe sebep olmaz; çünkü herkes övülecek bir uğraşma ile onun yanlışlığını ispata çalışır. Bu yapıldığı takdirde ise hataya giden yollardan biri kapanmış ve çok zaman gerçeğe giden yol da aynı anda açılmış olur. Varmış bulunduğumuz en önemli sonuç, bugün birçok yetkili ve yargı yeteneği olan tabiat araştırıcılarının çoğu tarafından kabul edilmiş bulunan, «insanın daha az organize bir yaratıktana türemiş bulunduğu» dur. Bu sonucun dayanmakta olduğu temeller asla sarsılamayacaktır.» (Sayfa: 253-254)

Son olarak kitabın çevirisine değinmeden edemiyeceğiz. Gerçekten de çevirideki dil ve anlatım son yıllarda az rastlanan türdendir. Ancak, dipnotları kitabın sonuna konulmakla okura büyük eziyet ediliyor.

Şadi Alkılıç davası yeniden görülmelidir

Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyeti dünya kamuoyunda geniş yankılar uyandırmakta ve yapılan adli hatanın düzeltilmesi için büyük bir faaliyet gösterilmektedir. Uluslarası Basın Enstitüsü İİP'in Şadi Alkılıç'ın affı için telgrafla Cumhurbaşkanına başvurması, Şadi Alkılıç davasının basında yeniden yankılanmasına yol açmıştır.

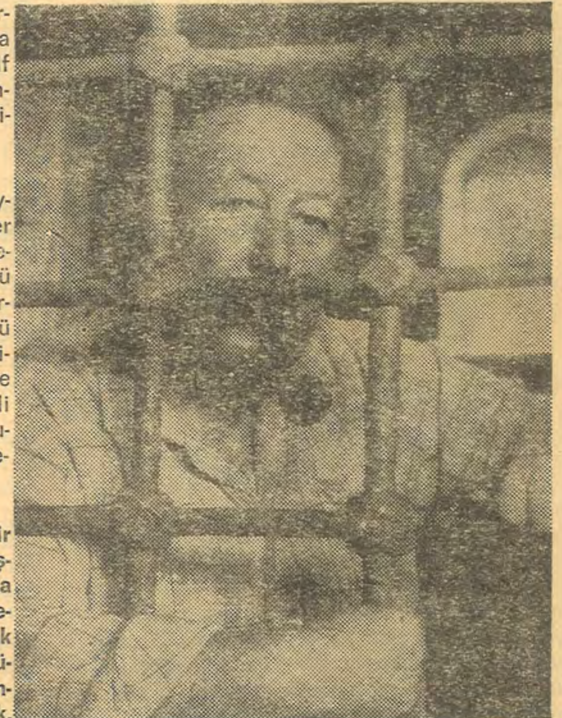
Telgrafta, Alkılıç'a uygulanan müeyyidenin, Türkiye'nin prestijine ve ifade özgürlüğüne zarar vermekte olduğu kaydedilmekte, yazar için «AF» kararı alınması istenmektedir.

Diğer yandan Sadi Alkılıç davasında bilirkişilik etmiş olan Prof. Hüseyin Nail Kubalı, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve T.B.M.M. Başkanlığına çektiği telgrafta Sadi Alkılıç'ın «mağduriyetinin sona erdirilmesini» istemiştir.

Kubalı'nın çektiği telgraf şöyledir :

«Daha başta mahkemeye verdiğim bilirkişi raporumla dâva konusu olan yazısında suç unsuru bulunmadığı hakkındaki objektif ilmî kanaatimi açıkladığım Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetinin bir mağduriyet olduğuna samimiyetle inanmaktayım.

Bu inançla, adı geçen mahkûmun af buyrularak mağduriyetine son verilmesini ister sağdan, ister soldan gelsin her türlü aşırı hedefli eylemlere şiddetle karşı fakat her türlü düşünceye saygılı ve düşüncenin ifadesi hürriyetine imanla bağlı bir Anayasa Profesörü olarak, insan haklarına bağlı hukuk devleti niteliğini taşıyan Cumhuriyetimizin ve düşünce ve kanaat hürriyetini insan haklarının temeli bilen Anayasamızın savunucusu ve koruyucusu yüksek katınızdan derin saygılarımla dilerim.»

Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetinin adli bir hata olduğu kanati kamuoyunda yaygınlaşmaktadır. Fikir özgürlüğünün bulunduğu iddia edilen ülkemizde, Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyeti, bu iddiaya karşı en büyük tekziptir. Ancak biz yapılacak işlemin bir af değil, hatanın düzeltilmesi yolunda olması gerektiğine inanmaktayız. Bu Türk adliyesini küçültmeyecek, aksine yüceltecektir.

Sanat •

Devrim ve Devrim İçin Hareket Tiyatrosu

Hüsnü DİLLİ

"Devrim İçin Hareket Tiyatrosu,,. Susanılan bir topluluk bu, devrimcilelr için. **Kurulu düzene emekçilerden yana başkaladırışı gençlerin.** Ne yaptıklarını biliyorlar. Dikiliyorlar karşılarına bozuk düzen koruyucularımızın. Mertçe, erkekçe. Sesleri gür fıratca Halkın sesi, halkın yumruğunu getiriyorlar, köylerden, fabrikalardan. Köylere, fabrikalara, ezilmişliğinin, sömürülüşünün bilincine varmamış insanlara. Bu genç Devrimcilerin tek ereği var: Birleşmeleri çalışan kitlelerin. Duyurmaları seslerini çalışmayıp çalıştıranlara. Yeni düzenin yeni insanını yoğurmak. Çin lideri Mao bir yazısında bu gerçeği belirtir: 'Edebiyat ve sanat eserlerinde yansıtılan yaşantı, gerçekte rastladığımız yaşantıya göre daha mutlak, daha yoğun, daha tipik, daha ülkücü ve daha evrensel olmalıdır. Yiğit işçi, köylü ve asker tipleri yaratacağız.' Ve ekler: "Dün yansıyan feodal kültürdür, bugün yansıyan emperyalist kültürdür."

Bu düzenin çürük kokusu beyinlerine dek ulaşmıştır çoğu kimselerin. Dayanamazlar alışagelmişlikten ırak bir yeniliğe. Kentlerin ağdalı baskısı altında ezilmiş kişilerdir bunlar. Bir başkaldırış göremeyiz onlarda. Çünkü kentle uyuşmuşlardır artık. Benimsemişlerdir "Kalem efendisi,, yetiştiren eğitim, öğretimi, türlü pisliklerle dolu eğlence yerlerini, sinemaları, tiyatroları. Bu gibilere diyeceğim bir an silkinip bu genç oyuncuları seyretmeleridir. İyice yozlaşmaları ya da uyanmaları için.

Her akşam ünlü Beyoğlumuz ışıkları altında sırıtır büyük neon lâmbalarının. Bunların arasında tiyatrolarınki hemen göze çarpanlardandır. Sanat değerleri alçaldıkça lambalar, sokak afişleri büyümekte, çoğalmaktadır. Ve sonra bu yaptıklarına "halk tutuyor, sanat yapıyoruz" yalanlarını eklerler. İşte budur onların Kültür dediği. Düzen yozlaştıkça, çürüdükçe sanat değerleri de buna düz orantılı olarak yozlaşmakta, çürümektedir. Bunları, bu görevini yitirmiş sanatın yerine yenisini kurmak siyasal ekonomik düzene bağımlıdır. "Belli bir kültür, belli bir toplumun siyaset ve ekonomisinin yansımasıdır. Her ne kadar kültür de, toplumun siyaset ve ekonomisi üzerinde pek büyük bir etki yaparsa da, temel, ekonomidir ve siyaset de ekonominin yoğunlaşmış şeklidir." Özlenilen yeniliklere kavuşmak ta eyleme geçmekle gerçekleşebilir ancak yeni düzen için. Örgütlü eyleme. Tiyatronun, kitlelere eğilebilen en olumlu bir araç olduğu kabul edilmelidir kural olarak olaylara nesnel bakılacak olursa.

Alıştığımız üzre her oyunun bir yazarı vardır. Ama Hareket Tiyatrosunda bir yazar yoktur. Bir çok yazar vardır. Bu genç insanlar sanatçı yönlerini birleştirdikleri denli görüş, duyuşlarını da birleştirmişlerdir. Dekor arar seyirci bu dekorları kokuşmuş düzenin tiyatrosunda. Alıştığından. Her kez sahne ağır, pahalı eşyalarla doludur. Oyuna gelince "sanat yapıyoruz, diyerek toplumcu bir iki tiyatroya -ki bunlarda istenilen şekilde değillerdir- karşı çıkan kişilerin sahnelediği adi sokak komedileri, dünya görüşünden yoksun kalıplar karşılar seyirciyi. Bir kısım seyirci de onları karşılar ayni iki yüzlülükle. Kârhaneden farkı kalmamıştır bu gibi tiyatroların. Hareket Tiyatrosu bütünüyle bunlara karşıdır. Adımlarından biri de bu tiyatroda **saltanat** anlayışını çatırdatmak içindir.

Kültürün, toplumun siyaset ve ekonomisinin yansıması olduğunu söylemiştik. Siyaset ve ekonomimiz de bugün elle tutulurcasına Amerika'ya yani emperyalizme bağlıdır!" **Kozmopolitliğe karşı, ulusal kültürün bir veya birden fazla yabancı kültürün egemenliğine terk edilmesine karşı mücadele ayni zamanda bir ulusal bağımsızlık mücadelesidir.** Çünkü, ulusları öz niteliğinden yoksun bırakmak, onları köleleştirmek isteyen emperyalist güçlerin en etkili silahlarından biri de budur." Bu somut gerçeği yadsımakla opportünistliğin dikalâsıdır.

Dekor ya hiç yoktur ya da elle tutulurcasına hafiftir. Oyun boyunca bir eşya göremezsiniz sahneye çakılı kalmış. Önemli olan halka istenilenin verilmesidir. Sanatı elden bırakmamak koşuluyla. Buna "sokak tiyatrosuda" diyebiliriz her yerde oynanabildiğinden, sahne gereksinmediğinden. İlk "Köprü" ve "Grev" oyunlarını sahnelediler. Zeytinburnu'nda, Magirus montaj fabrikasında, Boğaz köprüsünün kurulacağı yerlerde, T. Ö. S. salonunda. Bunları oynamaktalar.

Hareket tiyatrosunda önemli olan yönleri şöyle özetleyebiliriz: Sözler olduğu denli, ışık, hareket, müzik. Bu yönlerin veriliş şekilleri klâsik tiyatrodan değişiktir. Seyirciyi etkilemek önemlidir. Seyircinin de halk -çalışan kitleler- olduğu düşünülürse. Konusunu toplumu etkileyen olaylardan alır. Köprü oyununda milyarlık boğaz köprüsüne karşın Fırat'ın köprüsüzlüğünden ölen, acı çeken insanlar görürüz. Fakat tek yönlü kalmaz oyun. Hemen arkasından, boğaz köprüsünün yapılmasının gerekli olduğunu ileri süren işbirlikçi burjuvazi, onun iktidarı ve emperyalizmin nasıl kucak kucağa oldukları çivilenir kafalara. Grev adlı oyunda taşlamaların yerlerine oturtulması siyasala bir oyun havasına sokmaz seyirciyi. Işığın arkadan verilmesi gölge oyununu hatırlatır seyirciye. Bu da şüphesiz etkili bir yol, yerine göre kullanılmak koşuluyla. Zaten önemli olan, seyircinin gerçeklerden uzaklaşmadan etkilenmesidir bu oyunlarda. İlginç yönlerinden biri de konuyu bir konuşmacının dile getirmesi "Avant-scène" de -ön sahne- görülür konuşmacı. Oyunun bitmesi ile oyuncuların seyircilerin -halkın- arasına girip onları -oyunun etkisinden henüz uzaklaşmadan- kendilerine soru sormaya yöneltmeleri en etkin yönü kanısındayım. Hareket Tiyatrosunun. Sorulan sorularla da oyuncuların ve seyircilerin ayni görüş ve duyuşta oldukları ortaya çıkar. Böylece seyircide oyunun içine girmiştir. Bunlar olumlu yanları. Olumsuz yanları, topluluğun yeni kurulup, biçim olarak ta yeni bir tiyatro anlayışıyla ortaya çıkmasında özetlenebilir. İleride oyunlar sıklaştıkça topluluk oturacak ,boşluklar doldurulacaktır hiç şüphesiz. Ayrıntılara inersek, davulun istenilen etkiyi vermekten çok ırak louşu, konuşmaların pek iyi anlaşılmayışı, hareketlerin, sahneye giriş çıkışların -pek göze batmasa da- düzensizliği görülebilen çirkinlikler eleştirici gözle bakılacak olursa.

Devrim için Hareket Tiyatrosu sorunları tek yönlü almamış; halkı oluşturan bütün ögelere eğilmenin sorumluluğuna varmıştır. Çok iyi bilir bu topluluğun genç insanları oyunlarımızın, türkülerimizin ezgi dolu oluşunun nedenlerini. Üretim ilişkilerinde gördükleri gibi, eğlencelerinde de görürler halkımızın ezilmişliğini, sömürülüşünü. Sanat eylemlerini, ileride, halk sanatı ile bağdaşabilecek şekilde yürütecelerini ileri sürebilirim korkusuzca.

Tiyatro halkın ayağına gitmelidir. Rahat koltukları, seçkin (!), uyuşmuş seyircileri ve bütün bozukluğuyla Beyoğlunun tiyatro kabadayıları görevlerini yitirmişlerdir daha başlamadan. O halde yapacağımız iş **"Devrim İçin Hareket Tiyatrosu" nun genç insanlarını selâmlamak, bu gibi toplulukların kurulmasına katkıda bulunmaktır.** Dileğimiz, Devrim için Hareket Tiyatrosunun daha iyi çalışma koşullarına kavuşarak, çok daha iyi bir sanat anlayışıyla karşılarında dikilmelidir sömüren kitlelerin.

"Halkın çıkarlarına hizmet eden, onun yükseliş kaygısına yardımcı olan herşey halkçıdır ve dolayısıyla ilericidir." İşte bu sözler bugün Devrim için Hareket Tiyatrosunun kendi bünyesinde yansımaktadır, yansıyacaktır hak ve halk yolunda olduğunca. Biz de ekleyelim ki ilerici olmak Devrimci olmak demektir.

"Amerika emperyalizmi dünyaya egemen olmak gereğiyle ulusal kültürleri boğmaya, halkların karşı koymalarını kırmak için onları ulusal niteliklerinden yoksun bırakmağa çabalamaktadır. -Günümüzde burjuvazi ulusun haklarını ve bağımsızlığını dolar karşılığında satın almaktadır-."

Ülkemizin dünya ülkeleri içindeki yerini yitirmiş olanlar yukarıdaki kısa tanıma baksınlar. Ve bugünkü ezilmişliğimizin, sömürülüşümüzün elebaşları ve yardakçıları ve emperyalistler ve bu düzenle uyuşanlar utanınız. Utanınız Devrim için Hareket Tiyatrosunun genç insanları önünde.

1 — Mao Tse Tung: Papirus Çekoslavakya özel sayısı

2 — Lenin: Sendikalara, yaşadığımız ana ve Troçki'nin hatalarına dair

3 — JeanaLouis lecerde Pierre Albouy: Edebiyat ilminin sorunları

4 — J. L. Lecerde - P. Albouy: Edebiyat ilminin sorunları

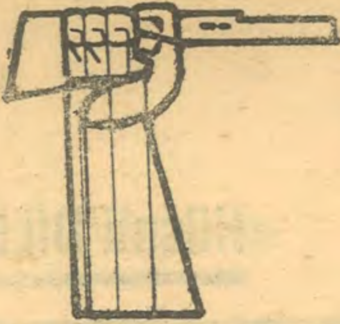
Bir Milli Kurtuluş türküsü

Zalım
Hemi de kötü dinli gâvur,
Nasıl da bağdaş kurmuş toprağıma
Gülümü harmanımı savurur!

Kara gözlerini
Sevdiğim oğlan,
Bize oldu olan
Topla Antep'i Çukurova'yı
İzmir'i Urfa'yı Konya'yı
Topla kürdü küvarayı
Hey be
Ne durursun Munzur!

Engini de deli gönül engini
Kutluyalım şol kurtuluş cengini
Hayını,
Kompradoru, pezevengini
Vur
Kara yeğenim vur!

vern OKÇEGE

Afrika'da kurtuluş savaşları

I- MOZAMBİK

İlhan SAVAŞÇI

Frelimo nedir? Bu isim ülkemizde daha önce hiç duyulmadı. Oysa Güney Afrika ülkesi halkları için tek ümit kaynağı Frelimo... Frelimo (Mozambik Millî Kurtuluş Cephesi), bugün Mozambikte, Portekiz sömürge yönetimine karşı gittikçe şiddetlenen, başarılı bir halk savaşı yürütmekte... Cephe, Tanzaniade sürgünde, faaliyette bulunan üç milliyetçi örgütün birleşmesi ile 1962 Eylülünde kuruldu. 1964'de Mozambikte, silâhlı kurtuluş savaşını başlattı.

Aşağıdaki yazı, cephenin Cezayir temsilcisi Jose Monteiro ile yapılan bir röportaj olup, Afrika Millî Kongresi'nin resmî organ «Sechaba» gazetesinde yayınlanmıştır. Önümüzdeki yıllarda Frelimo'nun ismini bütün Türk okuyucularının çok sık duyacaklarına inanıyoruz. Bu bakımdan Afrikada Kurtuluş Savaşları hakkında hazırladığımız yazı serisine, Mozambikle ilgili bir röportaj ile başlamayı uygun bulduk.

•

• Geçen aylar içinde, Mozambik kurtuluş hareketinde, ne gibi gelişmeler oldu?

Mozambikte silâhlı mücadele 1964 Eylülünde başlamıştır. O zamandanberi Mozambik'in iki kuzey eyaletinde, NOASSA ve CABO DELGADO'-da savaş devam ediyor. Bu bölgelerdeki harekâtımız, Portekizlileri güç duruma düşürdü ve onları merkezden uzak karakollarda, kendilerini tecrit etmeğe zorladı. Bundan başka, kurtuluş savaşlarımızın yaygın eylemleri ve kontrolları, onların bir yerden diğer bir yere rahatça gidebilmelerini önledi.

1967'nin ortalarından bu yana, ağır silâhlarımızın ve buna bağlı olarak ateş gücümüzün artması bize, bu askerî karakollara doğrudan doğruya hücum etme olanaklarını sağladı. Böylece, yalnız bol miktarda mühimmat elde etmekle kalmadık, aynı zamanda bazı karakolları tamamen yok ettik. Artık bu bölgelerde gerçekten bağımsız bir hayatın temellerini kurabiliriz. Oniki kuvvetli mevzî yok edildi. Mueda askerî hava alanına ve Cabo Delgado'daki en kuvvetli Portekiz karakoluna defalarca baskın hücumları yapıldı, birçok uçak ve akar-yakıt deposu tahrip edildi.

Fakat silâhlı mücadeledeki en önemli gelişme, geçen Mart çatışmanın Tete eyaletine atlamasıyla oldu. Zambesi nehriyle bölünmüş, Zimbabve (Rodezya), Malavi ve Güney Afrika ile sınırı olan Tete bölgesindeki cephenin önemi haritaya bir göz atışta görülebilir. Güney Afrika rejiminin yüksek seviyedeki yöneticilerinin geçenlerde yaptığı bir açıklamada beyazların emniyetinin ve bugünkü sistemin korunmasının, Mozambik'in Zambesi bölgesinin elde tutulmasına bağlı olduğu açıklanıyordu. Diğer önemli bir nokta da, savaştığımız eyaletin Zinbabve (Rhodesia) ya yakın oluşudur. Böylece, Frelimo ve Zimbabve kurtuluş savaşçıları arasında, bugüne kadar olduğundan daha fazla moral destek ve dayanışma doğmuş olup, savaşan kuvvetlerimiz arasındaki bu bağ daha da kuvvetlendirilebilir. Beyaz Afrikanın kalbine gidecek ve bütün bölgeyi devrim ateşiyle tutuşturacak yolun bu bölgeden açılacağını hissediyoruz.

Tete eyaleti, yalnız bizim için değil, aynı zamanda Güney Afrika halkları ve onların askerî hareketleri için de önemlidir. Portekiz, Zambesi nehri üzerinde Çabora Bassa'da dev bir baraj inşasını plânlıyor. Bu kaynaktan elde edilecek elektriğin, diğer kaynaklardan sağlananlara oranla yarı - yarıya ucuz olacağı hesaplanmaktadır. Bu projeden en büyük kazancı Güney Afrika sağlıyacaktır. Şöyle ki, Cabora Bossa projesi, Güney Afrika rejimi tarafından yalnızca kendilerine kazanç sağlamak ve halkın ihtiyaçlarını karşılamak için değil, fakat aynı zamanda ekonomik rüşvetler vererek bağımsız Afrika devletlerini kontrol altına almak yolunda kullanılacaktır.

Bundan başka, bu bölgeye bir milyon beyaz göçmenin yerleştirilmesi plânlanmıştır. Bunların Güney Afrikanın bağımsızlığına karşı bir tehdit unsuru olacağından kimsenin şüphesi olmasın.

• Kurtarılmış bölgelerde, Toplumun yeniden örgütlenmesi için, özellikle sağlık, eğitim hizmetleri ve ekonomik gelişmenin sağlanması yönünden, neler yapılıyor?

Az evvel söylediğim gibi, Portekizliler, iki kuzey eyaletindeki geniş sahaların hepsini, askerî harekâtımızın baskısıyla, terk zorunda kaldılar. Bundan başka, hâlâ ellerinde olan yerlerde de tam kontrola sahip değillerdir ve bu bölge içinde rahat hareket serbestileri yoktur. Bu bölgelerde Frelimo, yeni bir hayat kurmak ve yeni sosyal ilişkilerin doğmasına yardımcı olmak zorundaydı. Demokratik bir toplumun temellerini kurmak gerekliydi. Üretimin düzenlenmesi, tarlalarda çalışan işçilerin, Portekiz saldırılarına karşı korunması gibi hemen çözülmesi gereken problemlerle yüzyüzeydik. Tarımı, kooperatifi bir temel üzerine kurabilmek için gerekli araç ve gereçleri elde etmek zorundaydık. Ürünlerin mübadelesi için bir sistem kurulmak ve fazla ürünlerin uzak pazarlara gönderilebilmesi için araçlar bulunmalıydı.

Böylece, örneğin 1966'da iki eyalet için toplam olarak 9000 çapa, 9000 el baltası, 9000 panga ithal ettik. Aynı yıl 500 ton fındık, 100'er ton susam ve yer fıstığı, 10 ton Hintyağı tohumu ihraç edebildik.

Herhangi bir bölgede, silâhlı çatışma başlar başlamaz, Portekiz otoriteleri, kendi ordularına hizmet edenlerin dışındaki, tüm ticarî kuruluşların kapanmasını emrederler. Savaşa rağmen, halkımızın mümkün olduğu kadar normal bir hayat sürdürebilmesi için, birçok bölgede kendi mağazalarımızı kurduk. İhracattan kazandıklarımızla tuz, petrol, tekstil ve bazı ev eşyası gibi önemli şeyleri ithal ettik ve bunları kendi mağazalarımız eliyle halka ulaştırdık. Aynı zamanda, düzenli bir şekilde, geleneksel küçük sanayî geliştiriyoruz. Onlar bölgelerindeki demir, gümüş, bakır ve sert ağaçtan faydalanarak çapa, el baltası, panga, karyola, iğne gibi basit ev eşyaları imal ediyorlar.

Okullara gelince, öğretmen bulmakta, kuşkusuz, büyük güçlüklerle karşı karşıyayız: Okuyup, yazma bilen herkesten, bilmeyenlere öğretmek için faydalanıyoruz. Yalnız Cabo Delgado eyletinde, son yılın açıklanan rakamlarına göre, ilkokullarda 10 000 çocuk okumaktadır. Birçok Mozambikli genç, yüksek ve teknik öğretim yapmak üzere, dış ülkelerde bulunmaktadır.

• Şimdi Zimbabve (Rhodesia) ve Güney Afrikada yayılmakta olan çatışmanın, sizin durumunuz üzerine ne etkileri olacağını düşünüyorsunuz?

Zimbabve'de silâhlı mücadelenin başlaması, Güney Afrikalı ve Zimbabve'li kardeşlerimizden alabileceğimiz en önemli yardımdır. Müthiş bir meydan okuma ile karşı karşıya olan yalnız biz değiliz. Vorster'in karşısındaki Güney Afrikalılar; Smith'in karşısındaki Bimbabve'liler ve Portekizlilerin karşısındaki Angolalılar aynı durumdadırlar. Ortak sınırlarımız ve geleneklerimiz var. Büyük sayıda Mozambikli ve Angola'lı işçiler, çalışmak üzere, Güney Afrika ve Rodezya'ya giderler. Bazı militanların Güney Afrika ve Rhodesia'lı işçilerle birlikte çalışması, sadece durumun gereksinmelerinden değil, aynı zamanda ortak geleneklerden gelen bir davranıştır. Millî kurtuluş hareketi başladığındanberi Mozambikliler, Güney Afrikalıların ve Rrodesia'lıların mücadelesiyle ilgilenmişlerdir. Gelecekte işbirliğimizin daha çok kuvvetleneceğinden, ortak mücadelemizin zafere ulaşacağından kuşkum yok. Düşmanlarımız, bize karşı, bizi ezmek için birleşmişlerdir. Şu halde savaşımız, bir bütün olarak, onlara karşıdır. Onlara, birleşmiş kuvvetlerini tek bir cephe üzerine yığmak fırsatı verilmemelidir.

• Gelecek, Mozambik ve Güney Afrika ülkeleri için ne hazırlıyor?

Geleceğimizi beyaz rejimlerin tayin etmeyeceğine, gerçekten inandığımızı söylemeliyiz. Halkların çıkarları ile beyaz efendilerin ve milletlerarası emperyalizmin çıkarları arasındaki keskin çelişme, tayin edici unsurdur. Bu çelişmenin, Afrikanın diğer bölgelerinde olduğu gibi, bir «şeklî bağımsızlık verme» süreci içinde çözümleneceği söylenemez.

Emperyalizmin, Güney Afrika ile ilgili ekonomik ve stratejik çıkarları, onun için çok önemlidir. O kadar önemlidir ki, Güney Afrikayı kolay kolay bırakıp gidemezler. Gönül rızasıyla çekip gitmiyeceklerdir.

Bu yüzden savaş uzun ve çetin olacak. Silâhlı mücadelede büyük bir tecrübemiz yok... Yine de savaşın zaferle sonuçlanacağını görebiliriz. İlerici dünya ve bütün ilerici halklar bizimledir. Iık, bütün Güney Afrikadan, bir kere ve sonsuzluğa dek, sökülüp atılacaktır. Bu kaçınılmaz bir sonuçtur. Bundan hiç kuşkum yok.

(Afrika Millî Kongresi resmî organı «Şahap» gazetesinden)

TÜRK SOLU: Haftalık Gazete • Sahibi: Şerif Tekben • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen • İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi: Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 • Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A • Dizgi Tertip: ÖZ—GÖR Matbaası, Basıldığı yer: Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı: Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 89 49 • Ankara Dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi • Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özşişman, İzmir • Yıllık Abonesi: Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak: 80 TL., Amerika uçak: 170 TL., • İlân: Santimi 20 TL., Yayın İlânları yüzde elli (% 50) indirimlidir.